

ATSKIRAS PRIEDAS PRIE ILGALAIKIŲ PEDAGOGŲ STAŽUOČIŲ GALIMYBIŲ STUDIJOS

PEDAGOGO STAŽUOTĖS IŠLAIDŲ FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ NUSTATYMO TYRIMO ATASKAITA

I. ĮVADAS

Pedagogo stažuotės išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimu (toliau – Tyrimas) siekiama apskaičiuoti fiksuotąjį Lietuvos švietimo įstaigose (išskyrus aukštąsias mokyklas) dirbančių pedagoginių darbuotojų (toliau – pedagogų) stažuotės stipendijos (toliau – Stipendija) vieneto įkainio (toliau – Fiksuotasis stipendijos įkainis) dydį ir fiksuotojo su pedagogo stažuote susijusio studijų įmokos įkainio (toliau – Fiksuotasis studijų įkainis) dydį. Pareigybių, kurias einant atliekamas darbas yra laikomas pedagoginiu ir įskaitomas į pedagoginio darbo stažą, sąrašas tvirtinamas Švietimo įstatymo¹ 68 str. 7 d. nustatyta tvarka. Šiuo metu galioja švietimo ir mokslo ministro 2003 m. spalio 9 d. įsakymu² Nr. ĮSAK-1407 patvirtintas Pareigybių, kurias atliekant darbas yra laikomas pedagoginiu, sąrašas.

Pedagogų stažuotės finansuojamos pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ VP1-2.2-ŠMM-02-V įgyvendinimo priemonės „Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo institucijų ir aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. lapkričio 5 d. įsakymu³ Nr. ISAK-3077 (toliau – PFSA), pagrindu įgyvendinamame Ugdymo plėtotės centro projekte „Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sistemos plėtra“ (toliau – Projektas). Projektas finansuojamas iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ VP1-2.2-ŠMM-02-V priemonę „Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo institucijų ir aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas“. Projekto kodas VP1-2.2-ŠMM-02-V-01-006. Pagrindinis projekto tikslas – sudaryti sąlygas pedagogų kvalifikacijos tobulinimui ir perkvalifikavimui. Projekto III-ojo etapo metu išbandomos ilgalaikės stažuotės pedagogams.

Ilgalaikė stažuotė tai pedagogo kvalifikacijos tobulinimo forma kai pedagogas tam tikrą laiką neatlieka funkcijų savo pagrindinėje darbo vietoje. Iki vienerių metų trukmės ilgalaikėje stažuotėje dalyvautų ne mažesnę nei 8 metų pedagoginio darbo patirtį turintys pedagogai. Ilgalaikė stažuotė pedagogams būtų vykdoma, pagal Ugdymo plėtotės centro direktoriaus tvirtinamą (Projekto įgyvendinimo laikui) ilgalaikės stažuotės pedagogams organizavimo ir vykdymo

¹ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. *Valstybės žinios*, 1991, Nr. 23-593 (2013 m. birželio 20 d. įstatymo Nr. XII-398 redakcija).

² Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. spalio 9 d. įsakymas Nr. ĮSAK-1407 „Dėl pareigybių, kurias atliekant darbas yra laikomas pedagoginiu, sąrašo patvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2003, Nr. 97-4367 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-1418 redakcija).

³ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. lapkričio 5 d. įsakymas Nr. ISAK-3077 „Dėl 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2 prioriteto "Mokymasis visą gyvenimą" VP1-2.2-ŠMM-02-V priemonės "Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo institucijų ir aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas" projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo". *Valstybės žinios*, 2008, Nr. 131-5052 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 8 d. įsakymo Nr. V-859 redakcija).

tvarkos aprašą (toliau – Aprašas). Projektui pasibaigus, numatoma, kad Aprašą tvirtins švietimo ir mokslo ministras. Šiame Apraše numatomos šios pedagogų stažuotčių formos: 1) universitetinės studijos; 2) metodinių priemonių ir vadovėlių rengimas; 3) vadovavimas švietimo projektams ar dalyvavimas atskirose jų veiklose; 4) stažavimasis Lietuvos švietimo, mokslo, kultūros įstaigoje, įmonėje; 5) stažavimasis užsienio švietimo, mokslo, kultūros įstaigoje, įmonėje, 6) pedagogo delegavimas (secondment), 7) pažintinė stažuotė Lietuvos ar užsienio įstaigoje ar įmonėje, 8) stažuotojų mainai, 9) vadybinė stažuotė, 10) pradedančiojo pedagogo stažuotė.

Universitetinės studijos – tai tokia pedagogo stažuotės forma, kai suteikiama galimybė pedagogui kaip klausytojui (atskirais atvejais – kaip studentui) studijuoti aukštojoje universitetinėje mokykloje pagal antrosios pakopos pasirinktą studijų programą ar programos dalies (-ių) (modulio (-ių)) programą (-as), siekiant įgyti naujų arba atnaujinti turimas žinias, įgyti tiriamojo darbo gebėjimų, išklausti bei atsiskaityti už studijų modulį, studijų programos dalį ar visą studijų programą.

Metodinių priemonių ir vadovėlių rengimas kaip pedagogo stažuotės forma pasižymi tuo, kad jos metu vyksta savarankiškas ar autoriaus (mokslinio vadovo) vadovaujamas pedagogo nuolatinis mokymasis, praktinės studijos, kuomet pedagogas renka, studijuoja mokslinę – metodinę medžiagą, atlieka mokslinius tyrimus, juos apibendrina, rengia publikuoti metodinę(es) priemonę(es) ar vadovėlj(ius).

Vadovaudamas švietimo projektui ar dalyvaudamas atskirose jo veiklose (kaip pedagogo stažuotės forma) pedagogas vadovauja inicijuojant, kuriant ar įgyvendinant projektą (tam tikro didesnio projekto numatytas veiklas), skirtą švietimui ar ugdymui tobulinti, jo metodiniam, metodologiniam, materialiniam ar technologiniam aprūpinimui, sukurto produkto praktiniam bandymui skirtose veiklose lokaliniu, regioniniu ar nacionaliniu, kitų šalių institucijų, fondų ar tarptautiniu (ES) lygiu.

Stožavimasis Lietuvos ar užsienio švietimo, mokslo, kultūros įstaigoje, įmonėje tai tokia stažuotės forma kai pedagogas stažuotės metu visapusiškai susipažįsta su stažuotės institucija ir praktikuojasi (stebėdamas, asistuojamas ar dirbdamas savarankiškai) vadovaujamas ir prižiūrimas stažuotojo vadovo jį priėmusioje švietimo, mokslo, kultūros įstaigoje, įmonėje, siekdamas įvaldyti būtinausių praktiniam darbui reikalingų įgūdžių ir gebėjimų, patobulinti turimų ar įgyti naujų darbo metodų ar metodikų, praktinių kompetencijų, įvaldyti edukologijos ar kitų mokslų, meno, kultūros, sisteminio valdymo naujoves ar technologinius ir gamybos procesus.

Pedagogo delegavimas (anglų k. *secondment*) tai tokia stažuotės forma, kai pedagogas tam tikrą sutartą ir įteisintą laikotarpį deleguojamas stažuotės institucijai patenkinti specifinius darbuotojų kompetencijų poreikius, kurių ši negali patenkinti įprastomis darbuotojų samdymo priemonėmis, o pedagogas kvalifikaciją tobulina sprenddamas sisteminės problemas, priimdamas sprendimus, koordinuodamas tų problemų sprendimo vadybą ir veiklas ar ugdydamas stažuotės institucijos mokinius naujomis sąlygomis ir naujoje aplinkoje.

Pažintinė stažuotė Lietuvos ar užsienio įstaigoje ar įmonėje tai tokia speciali stažuotės forma, kai pedagogas susipažįsta su stažuotės institucijoje vykdomais gamybiniais ir technologiniais procesais (stebėdamas, asistuojamas, bendraudamas su stažuotės institucijos darbuotojais), siekdamas įgyti žinių apie savo mokymo srities žinių taikymą praktikoje, surinkti praktinių pavyzdžių

mokymo turinio papildymui, rinkti ir vėliau perteikti mokiniams informaciją apie darbą, karjerą, įsidarbinimo galimybes parengdamas apie tai metodinę priemonę.

Stažuotojų mainai tai speciali stažuotės forma, kai dviejų bendradarbiavimo ar partnerystės sutarties pagrindu veikiančių švietimo įstaigų pedagogai keičiasi savo darbo vietomis ir tokiu būdu tobulina savo kvalifikaciją ugdydami stažuotės institucijos mokinius mokytojai naujomis sąlygomis ir naujoje aplinkoje, perimdami stažuotės vietos patirtį bei perteikdami savąją.

Vadybinė stažuotė – tai tokia speciali stažuotės forma, kai stažuotojas – švietimo įstaigos vadovas, jo pavaduotojas ar švietimo įstaigos struktūrinio padalinio vadovas arba vadybinės karjeros planuojantis siekti pedagogas, praktikuojasi (stebėdamas, asistuojamas ar dirbdamas savarankiškai) vadovaujamas ir prižiūrimas stažuotojo vadovo jį priėmusioje švietimo ar kitos srities įstaigoje ar įmonėje, siekdamas įgyti arba tobulinti turimas vadybines kompetencijas, perimti vadybos inovacijas, susipažinti su stažuotės institucijos personalo ir išteklių valdymu, organizacine kultūra ir darbo organizavimu ir valdymo praktikomis, kad galėtų tai pritaikyti savo švietimo įstaigoje.

Pradedančiojo pedagogo stažuotė – tai speciali stažuotės forma, kai stažuotojas – pradedantysis ir (arba) pedagoginės praktikos stokojantis pedagogas arba po pertraukos grįžtantis į pedagogines pareigas asmuo, stažuojasi, siekdamas įgyti, patobulinti ar atnaujinti savo kompetencijas.

Numatyta, kad baigęs stažuotę pedagogas atsiskaitys. Atsiskaitydamas pedagogas turės pateikti atnaujintą ar naujai parengtą pedagogo profesinės kompetencijos aplanką arba stažuotojo parengtą ar publikuotą vadovėlių/ metodinę priemonę, arba gautą kvalifikacijos tobulinimo, modulio baigimo pažymėjimą, akademinę pažymą ar baigus studijas – studijų programos baigimo diplomą. Stažuotė bus vykdoma pagal programą (universitetinių studijų atveju – stažuotės programą atitinka studijų programa ar studijų programos dalies (-ių) (modulio (-ių)) programa (-os) ir studijų planas-grafikas; metodinių priemonių ir vadovėlių rengimo atveju – metodinės priemonės ar vadovėlio rengimo planas). Stažuotės programoje numatytų kompetencijų įgijimą, plėtojimą pagal stažuotojo pateiktą stažuotės rezultatą ir turimą stažuotės stebėsenos informaciją vertins stažuotės vadovas ir Nacionalinės institucijos stažuotojų atrankos komisija. Kvalifikacijos tobulinimo pažymėjimas bus išduodamas asmeniui, kai ši komisija konstatuos, kad stažuotojas įvykdė stažuotės programą. Aprašas Nacionaline institucija apibrėžia pedagogų stažuotes organizuoti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos įgaliotą jai pavaldžią įstaigą, disponuojančią tam skirtomis valstybės biudžeto arba atitinkamų valstybės pinigų fondų, Europos bendrijų pagalbos programų įgyvendinimo Lietuvoje lėšomis. Tokia institucija Projekto įgyvendinimo laikotarpiu yra Ugdymo plėtotės centras. Stipendijas, mokamas pagal nustatytą fiksuotąjį stipendijos įkainį, numatoma skirti pedagogui per pedagogo darbdavį ilgalaikės pedagogo stažuotės metu, kad pedagogas stažuotės laikotarpiu neliktų be pragyvenimo pajamų ir būtų sumokami visi išmokėjimo momentu įstatymais nustatyto dydžio mokesčiai ir įmokos į atitinkamus biudžetus. Tam tikrais atvejais (universitetinių studijų stažuotės forma) stažuotojo darbdavys iš skiriamo fiksuotojo studijų įkainio turėtų apmokėti universitetui pedagogo studijas.

Tyrimą sudaro keturios dalys:

1. Tyrimo metodikos, atitinkančios Fiksuotųjų projekto išlaidų vieneto įkainių ir fiksuotųjų projekto išlaidų sumų nustatymo ir taikymo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu⁴ Nr. 1K-264, parinkimas;

2. Tyrimo rezultatai;

3. Fiksuotojo stipendijos įkainio dydžio apskaičiavimas, remiantis atlikto Tyrimo rezultatais.

4. Kelionės į užsienio stažuotę išlaidų fiksuotojo įkainio apskaičiavimas, remiantis Tyrimo rezultatais.

5. Fiksuotojo studijų įkainio dydžio apskaičiavimas, remiantis atlikto Tyrimo rezultatais.

Tyrimas buvo atliekamas 2015 m. vasario – kovo mėnesį. Tyrimą atliko Mykolo Romerio universiteto Konstitucinės ir administracinės teisės instituto lektorius Vidmantas Jurgaitis (Švietimo kokybės asociacija).

II. TYRIMO METODIKA

Tyrinėjant **Fiksuotojo stipendijos įkainio** kontekstą, buvo nustatyta, kad pedagoginės stažuotės, kurios yra skirtos pedagogų kvalifikacijai tobulinti praktinio darbo sąlygomis individualiai gilinant praktinį patyrimą, įgyjant naujas ar tobulinant turimas kompetencijas, kai pedagogas tam tikrą laiką neatlieka funkcijų savo pagrindinėje darbo vietoje, yra novatoriška idėja Lietuvos mastu. Kadangi tokia kvalifikacijos tobulinimo forma Lietuvoje yra nauja, mokėjimo su stažuote susijusių stipendijų pedagogams patirties ir praktikos nėra, tokios stažuotės stipendijos iš valstybės biudžeto nebuvo skiriamos.

Nustatant fiksuotuosius stipendijos įkainius vadovautasi šiais principais:

1) Fiksuotojo stipendijos įkainio nustatymo metu turi būti atsižvelgta į 2 labai svarbius aspektus: a) darbuotojo pajamas, skirtas jo ir jo šeimos pragyvenimui bei darbingumui palaikyti, kurias gautų darbuotojas jei nevyktų į stažuotę, o atliktų darbo funkcijas ir b) planuotinas galimai papildomai patirtinas kelionės, pragyvenimo ir apgyvendinimo išlaidas darbuotojo stažuotės metu, kurių pedagogas nepatirtų, jei nevyktų į stažuotę;

2) fiksuotasis stipendijos įkainis turi užtikrinti vidutinį stažuotojo pragyvenimą naujomis sąlygomis;

3) fiksuotieji stipendijos įkainiai neturi viršyti biudžetinių švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginiams darbuotojams taikomų darbo užmokesčio, biudžetinių įstaigų darbuotojų dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos išlaidų apribojimų, kadangi dauguma stažuotojų bus biudžetinių švietimo įstaigų arba iš valstybės/savivaldybės biudžeto finansuojamų viešųjų švietimo įstaigų pedagogai;

4) fiksuotieji stipendijų įkainiai nustatomi neatsižvelgiant į pedagogams nustatytus kvalifikacinius ir kitus reikalavimus, pedagoginio darbo stažą, turimas kvalifikacines kategorijas ar tiesiogiai švietimo įstaigoje atliekamos veiklos sudėtingumą, nes stažuotės metu pedagogas

⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. rugpjūčio 4 d. įsakymas Nr. 1K-264 „Dėl Fiksuotųjų projekto išlaidų vieneto įkainių ir fiksuotųjų projekto išlaidų sumų nustatymo ir taikymo taisyklių patvirtinimo“. Valstybės žinios, 2011, Nr.102-4795 (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. lapkričio 28 d. įsakymo Nr. 1K-397 redakcija).

tobulins turimas kompetencijas ar įgis naujas, jo atliekamos funkcijos ar užduotys nesiejamos su turima kvalifikacija (pedagoginio darbo stažu, kvalifikacinėmis kategorijomis), todėl fiksuotojo stipendijos įkainio siejimas su turima pedagogo kvalifikacija ar užimamomis pareigomis, atliekamo darbo apimtimi, sukaupta patirtimi, netikslingas;

5) fiksuotieji stipendijų įkainiai skelbiami viešai ir iš anksto, stažuotojai į stažuotes pretenduoja lygiateisiškumo pagrindais, laisvanoriškai, žinodami stažuotės atlikimo sąlygas ir tvarką, stažuotojo darbdaviui sutikus, stažuotojai atrenkami pagal iš anksto paskelbtą vertinimo ir atrankos procedūrą atvirai, viešai, taikant kriterinio ir norminio jų kvalifikacijos tobulinimo poreikio ir motyvacijos vertinimo elementus.

Siekiant nustatyti fiksuotųjų stipendijų įkainių dydžius, buvo įvertintos dvi alternatyvos:

1. Apskaičiuoti fiksuotuosius stipendijos įkainius pedagogams pagal istorinių duomenų vidurkius.
2. Apskaičiuoti fiksuotuosius stipendijos įkainius pedagogams pagal galiojančiuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytus dydžius.

Įvertinus 1-ąją alternatyvą buvo nustatyta, kad pagal turimus istorinius duomenis pedagogų ilgalaikės stažuotės nebuvo organizuojamos, pedagogai nepalikdavo savo darbo vietos ilgam kelių ar keliolikos mėnesių laikotarpiui, neiškildavo jų pragyvenimo pajamų, socialinio draudimo ar valstybės nustatytų mokesčių sumokėjimo į atitinkamus biudžetus klausimas. Trumpalaikių kvalifikacijos kėlimo kursų metu ar kitom formom trumpą laiką tobulinant kvalifikaciją pedagogui buvo paliekamas vidutinis darbo užmokestis, sumokami nustatyti mokesčiai. Todėl šiuo aspektu vertinti sukauptą patirtį ir vidutinius nusistovėjusius vidurkius nėra galimybių.

Įvertinus 2-ąją alternatyvą buvo nustatyta, kad yra galimybė nustatyti pagrįstus fiksuotojo stipendijos įkainio dydžius taikant teisinio reglamentavimo panašumą arba analogiją darbo užmokesčio ir pragyvenimo (dienpinigiai, apgyvendinimo) išlaidoms nustatyti, vadovaujantis galiojančiais Lietuvos Respublikos teisės aktais, o tam tikrais atvejais remiamasi vidutinėmis rinkos kainomis. Fiksuotojo stipendijos įkainio dydžiui nustatyti buvo pasirinkta antroji alternatyva.

Siekiant nustatyti **Fiksuotojo studijų įkainio** dydį buvo įvertintos dvi alternatyvos:

1. Apskaičiuoti fiksuotuosius studijų įkainius pedagogams pagal istorinių duomenų vidurkius.
2. Apskaičiuoti fiksuotuosius studijų įkainius pedagogams pagal galiojančiuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytus dydžius.

Analizuojant pirmąją alternatyvą buvo nustatyta, kad pedagogams nebuvo organizuojamos ilgalaikės stažuotės, todėl pedagogai neturėjo galimybių palikti savo darbo vietą ir studijuoti universitetinėje mokykloje laisvojo klausytojo statusu arba studentu nuolatinį studijų forma. Esama praktika rodo, kad pedagogai studijuoja išėstinių studijų forma savo lėšomis, pasinaudodami Darbo kodekso numatyta mokymosi atostogų galimybe. Be to, studijų programų, kuriose gali ir galėjo studijuoti pedagogai, spektras gan didelis. Todėl šiuo aspektu vertinti sukauptą patirtį ir studijų kainas nėra galimybių.

Įvertinus antrąją alternatyvą, buvo nustatyta, kad yra pakankamas teisinis reguliavimas (Mokslo ir studijų įstatymas, poįstatyminiai teisės aktai), kurio pagrindu galima nustatyti fiksuotąjį studijų įkainį. Todėl pasirinkta antroji alternatyva.

III. TYRIMO REZULTATAI

Tyrimo rezultatai susiję su pedagogų stažuote ir stipendijų skyrimu.

Tyrimo metu buvo nustatyti visi Lietuvos Respublikos teisės aktai, kuriais įteisinamos pedagogų stažuotės ir panašių stipendijų skyrimas, jų dydžio nustatymas. Tokius teisės aktus sąlyginai galima suskirstyti į 3 grupes: 1) stažuotę, kaip kvalifikacijos formą įteisinantys teisės aktai; 2) panašius į pedagogo stažuotę teisinius santykius reglamentuojantys teisės aktai; 3) stažuotės fiksuotojo stipendijos įkainio dydžiui nustatyti ir apmokestinti svarbūs teisės aktai.

Pirmajai grupei priskirtini stažuotę, kaip kvalifikacijos formą įteisinantys teisės aktai.

1. Švietimo įstatymas⁵, kuriame nenaudojama „ilgalaikės stažuotės“ sąvoka. Įstatymu nustatyta mokytojo teisė (49 str. 1 d. 2 p.) „ne mažiau kaip 5 dienas per metus dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo renginiuose“ ir pareiga (49 str. 2 d. 4 p.) „tobulinti savo kvalifikaciją“.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-2012 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimu⁶ Nr. 189 3 lentelės 1099 punktą „Sukursime modelį, pagal kurį mokyklos vadovybė kas septyneri metai turės teisę suteikti mokytojams mokamas ilgalaikes (iki 1 metų trukmės) kvalifikacijos tobulinimo atostogas (tai gali būti stažuotės, kursai ir t. t.)“ numato priemonę „*Parengti ir patvirtinti koncepciją, pagal kurią mokyklos vadovas turės teisę kas septyneri metai suteikti mokytojui galimybes darbo metu (iki vieno metų) tobulinti kvalifikaciją ar / ir plėtoti kūrybinę veiklą*“.

3. Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. gegužės 30 d. įsakymu⁷ Nr. V-899, kurioje įtvirtinta kvalifikacijos tobulinimo stažuotė, kaip pedagogų kvalifikacijos tobulinimo tipas, ir, kad kas aštuonerius darbo metus pedagogas įgyja teisę gauti ne ilgesnės nei vieno mokslo metų trukmės kvalifikacijos tobulinimo stažuotę.

4. Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo nuostatai, patvirtinti švietimo ir mokslo ministro 2007 m. kovo 29 d. įsakymu⁸ Nr. ISAK-556, kuriuose pateikta stažuotės sąvoka (*stažuotė – veikla, vykdoma pagal kvalifikacijos tobulinimo programą, kuria siekiama įgyti ar plėtoti praktinės veiklos kompetencijas, įgyti praktinės patirties*), įvardyta, kad stažuotė yra kvalifikacijos tobulinimo forma.

⁵ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. *Valstybės žinios*, 1991, Nr. 23-593 (2013 m. birželio 20 d. įstatymo Nr. XII-398 redakcija).

⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimas Nr. 189 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-2012 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2009, Nr. 33-1268 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugpjūčio 24 d. nutarimo Nr. 978 redakcija).

⁷ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. gegužės 30 d. įsakymas Nr. V-899 „Dėl Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcijos tvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2012, Nr. 62-3152.

⁸ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. kovo 29 d. įsakymas Nr. ISAK-556 „Dėl Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo nuostatų patvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2007, Nr. 39-1462 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. balandžio 23 d. įsakymo Nr. ISAK-817 redakcija).

5. Profesijos mokytojų kvalifikacijos tobulinimo nuostatai, patvirtinti švietimo ir mokslo ministro 2007 m. balandžio 3 d. Nr. įsakymu⁹ Nr. ISAK- 591, kuriuose pateikta analogiška stažuotės sąvoka kaip ir prieš tai 4 p. įvardytame teisės akte (*stažuotė – veikla, vykdoma pagal patvirtintą kvalifikacijos tobulinimo programą, kuria siekiama įgyti ar plėtoti praktinės veiklos kompetencijas, įgyti praktinės patirties*).

6. Darbo kodeksas¹⁰, reglamentuodamas darbo sutarties sąlygas (95 str. 5 d.) ir darbo laiko struktūrą (143 str. 1 d.), įvardija darbuotojų stažuotę lygiagrečiai, greta darbuotojų mokymo ir kvalifikacijos kėlimo, nustato galimybę darbo sutartyje sulygti, kad jeigu sutartis nutraukiama dėl darbuotojo kaltės arba darbuotojo pareiškimu be svarbios priežasties, tai darbuotojas įsipareigoja atlyginti darbdaviui jo turėtas išlaidas per paskutinius vienerius darbo metus darbuotojo mokymui, kvalifikacijos kėlimui, stažuotėms. Kolektyvinėje sutartyje gali būti nustatyta ir kita kompensavimo tvarka bei terminai.

Išvada. Stažuotė – teisėta pedagogo kvalifikacijos tobulinimo forma, kurios metu darbuotojas turėtų ne tik tobulinti kvalifikaciją, bet ir būtų apsaugotas socialiai. Darbo teisinių santykių nustatymas stažuotės ir po stažuotės metu, stažuotojo darbdavio įsipareigojimais turi užtikrinti darbuotojo socialinį saugumą, pensinį draustumą ir draustumą galimo sveikatos netekimo atvejais. Stažuotės metu pedagogas turi turėti pastovių pajamų, kartu jis turėtų būti užtikrintas, kad stažuotės metu mokami visi valstybės nustatyti mokesčiai į atitinkamus biudžetus. Be to, svarbu atsižvelgti į darbuotojo poilsio kasmetinį reguliavimą. Darbo kodekso 170 str. 1 d. 3 p. nustato, kad *į darbo metus, už kuriuos suteikiamos kasmetinės atostogos, įskaitoma: laikas, per kurį pagal įstatymus darbuotojui išsaugoma darbo vieta (pareigos) ir mokama stipendija arba kitos išmokos, išskyrus laiką, kai darbuotojas yra išėjęs vaiko priežiūros atostogų, kol vaikui sueis treji metai*. Todėl tinkamiausia iš visų pedagogo gaunamas pajamas stažuotės metu apibūdinančių teisinių formų – stažuotės stipendija.

Remiantis nuostatomis, kad pedagogui stažuotės metu turi būti išlaikomos socialinės garantijos, kartu Aprašas įtvirtina nuostatas, kad stažuotojas stažuotės metu bus užimtas/praktikuosis/darbuosis 36 arba 40 valandų savaitės normos apimtimi, priklausomai nuo pedagogo užimamų pareigų pobūdžio (priskiriamos sutrumpintos darbo savaitės ar nesutrumpintos darbo savaitės pedagogo pareigoms) iki stažuotės pradžios. Ši nuostata grindžiama Darbo kodekso 144 str. 1, 2 dalių (*darbo laikas negali būti ilgesnis kaip keturiasdešimt valandų per savaitę; kasdieninė darbo laiko trukmė neturi viršyti aštuonių darbo valandų*) ir 145 str. 2 dalies (*darbuotojų, kurių darbo pobūdis yra susijęs su didesne protine, emocine įtampa, darbo laiko sutrumpinimo tvarką nustato Vyriausybė*) nuostatomis ir atsižvelgiant į Darbuotojų, kurių darbo pobūdis yra susijęs su didesne protine, emocine įtampa, darbo laiko sutrumpinimo tvarkos¹¹ 2 punktu nustatytą ne ilgesnę kaip 36 valandų darbo savaitę 1)

⁹ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. balandžio 3 d. Nr. įsakymas Nr. ISAK- 591 „Dėl Profesijos mokytojų kvalifikacijos tobulinimo nuostatų“. *Valstybės žinios*, 2007, Nr. 40-1523 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 16 d. įsakymo Nr. V-910 redakcija).

¹⁰ Lietuvos Respublikos darbo kodeksas. *Valstybės žinios*, 2002., Nr. 64-2569 (2014 m. gruodžio 16 d. įstatymo Nr. XII-1435 redakcija).

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 30 d. nutarimas Nr. 1195 „Dėl Darbuotojų, kurių darbo pobūdis yra susijęs su didesne protine, emocine įtampa, darbo laiko sutrumpinimo tvarkos ir Darbuotojų, kuriems nustatytas sutrumpintas darbo laikas, darbo apmokėjimo sąlygų patvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2003, Nr. 93-4205 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 694 redakcija).

mokytojams, dirbantiems bendrojo lavinimo, profesinėse, aukštesniosiose, neformaliojo švietimo mokyklose, kolegijose, specialiuosiuose vaikų globos ir auklėjimo namuose; 2) auklėtojams, dirbantiems ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo lavinimo mokyklose, vaikų globos namuose, specialiuosiuose vaikų globos ir auklėjimo namuose, specialiųjų poreikių vaikų socialinės globos įstaigose (grupėse), kūdikių namuose; 3) mokyklų priešmokyklinio ugdymo pedagogams; 4) logopedams, specialiesiems pedagogams, tiflopedagogams, surdopedagogams, dirbantiems ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo lavinimo mokyklose, vaikų socialinės globos įstaigose; 5) dėstytojams, dirbantiems aukštosiose, aukštesniosiose mokyklose; 6) koncertmeisteriams, akompaniatoriams, dirbantiems mokyklose, meninio ugdymo specialistams, dirbantiems ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir vaikų globos namuose; 7) mokyklų socialiniams pedagogams. Kiti pedagogai, nepatenkantys į kategorijas darbuotojų, kuriems darbo laikas sutrumpinamas, stažuotės metu būtų užimti/praktikuotęsi/darbuotęsi 40 valandų per savaitę apimtimi.

Pedagogo stažuotės stipendija pagal fiksuotąjį įkainį turėtų būti apskaičiuojama pagal nustatytą stažavimosi norminę laiko trukmę, paliekant 10 proc. dienos laiko refleksijai, stažuotės rezultatams analizuoti ir apibendrinti), proporcingai pedagogo stažuotės laikui (įskaitant tikslinius mokymus bei stažuotės rezultatų apibendrinimą, kasmetinių atostogų dienas, kai jos sukauptos vykdant stažuotę, taip pat ligos dienas, už kurias darbdavys privalo mokėti ligos pašalpą, kitas dienas, kai darbdavys pagal teisės aktus moka atlygį darbuotojui). Pedagogo stažuotės stipendija pagal fiksuotąjį įkainį neturėtų būti kompensuojama už tėvystės atostogas, suteiktas nemokamų atostogų dienas, už laikinąjį nedarbingumą, ligos laikotarpį, išskyrus už dvi pirmąsias kalendorines laikinojo nedarbingumo dienas, sutampančias su darbuotojo darbo grafiku, už kurias moka darbdavys (išskyrus slaugančius šeimos narį bei organų donorus), taip pat kitais atvejais, kai darbdavys pagal teisės aktus nemoka darbuotojui atlygio, kadangi kai kuriais iš paminėtų atvejų (pvz. nedarbingumas, liga ir pan.) darbuotojas gauna pajamas iš Valstybinio socialinio draudimo fondo, o priimdamas sprendimą pasinaudoti kitos formos tikslinėmis atostogomis (pvz.: nemokamos atostogos) darbuotojas tokį sprendimą priima žinodamas, kad negaus su darbo santykiais susijusių pajamų, ir elgiasi taip savo rizika. Pedagogai patenka į kategoriją darbuotojų, turinčių teisę į kasmetines pailgintas atostogas. Tai nustato Kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į kasmetines pailgintas atostogas, sąrašo ir šių atostogų trukmės, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. liepos 18 d. nutarimu¹² Nr. 941, 1 punktą. Jame nustatyta, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigų, bendrojo lavinimo mokyklų, profesinio mokymo įstaigų, aukštųjų mokyklų, neformaliojo švietimo įstaigų, psichologinių, pedagoginių psichologinių tarnybų, vaikų globos įstaigų ir sutrikusio vystymosi kūdikių namų pedagoginių darbuotojų kasmetinių atostogų trukmė – 56 kalendorinės dienos. Aprašo 1 punkte įvardyti ilgalaike stažuote galintys pasinaudoti pedagogai visi patenka į Kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į kasmetines pailgintas atostogas, sąrašo 1 punktą. Taigi darbo mėnesius prilyginus stažuotės mėnesiams ir atsižvelgiant kaip reglamentuota teisės aktais, galima apskaičiuoti vienam stažuotės mėnesiui tenkantį kasmetinių atostogų kalendorinių dienų skaičių. Kadangi pedagogui už 12 darbo mėnesių skiriama 56 kalendorinės

¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. liepos 18 d. nutarimas Nr. 941 „Dėl kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į kasmetines pailgintas atostogas, sąrašo ir šių atostogų trukmės patvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2003, Nr. 73-3375 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 5 d. nutarimo Nr. 189 redakcija).

dienos kasmetinių atostogų, tai 1 stažuotės mėnesiu sukaupiamas kasmetinių atostogų kalendorinių dienų skaičius skaičiuojamas taip: 56 k. d./12 mėn. = 4,67 kalendorinės dienos.

Antroji grupė teisės aktų – panašius į pedagogo stažuotę teisinius santykius reglamentuojantys teisės aktai.

1. Valstybinių stipendijų ir išmokų skyrimo Lietuvos Respublikos piliečių studijoms, mokslinėms stažuotėms užsienyje pagal tarptautines sutartis ir susitarimus tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. lapkričio 13 d. nutarimu¹³ Nr. 1320, 4 punkte nustatyta, kad *stipendijas mokslinėms stažuotėms turi teisę gauti Lietuvos aukštųjų mokyklų nuosekliųjų studijų dieninės formos trečiosios pakopos studentai, dėstytojai, mokslo darbuotojai, taip pat Lietuvos valstybės mokslinių tyrimų įstaigų doktorantai, mokslo darbuotojai ir kiti tyrėjai, vykstantys į užsienio valstybių mokslo ir studijų institucijas **dirbti mokslinio ir (arba) pedagoginio darbo arba tobulinti profesinės kvalifikacijos** pagal tarptautines sutartis ir susitarimus.*

2. Podoktorantūros stažuočių finansavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos mokslo tarybos pirmininko 2013 m. gegužės 2 d. įsakymu¹⁴ Nr. V-166, 2 punkte **mokslinė stažuotė** apibrėžiama, kaip *tyrėjo išvykimas ne trumpesniam kaip 15 (penkiolikos) dienų laikotarpiui iš savo pagrindinės darbo ir (arba) studijų vietos į Lietuvos Respublikoje arba užsienio valstybėse esančias mokslo ir studijų institucijas dirbti mokslinio ir (arba) **pedagoginio darbo ir (arba) vykdyti kitą su mokslu ir studijomis susijusią, tyrėjo profesinę kvalifikaciją atitinkančią, veiklą.***

3. Lietuvos mokslų akademijos jaunųjų mokslininkų stipendijų skyrimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos mokslų akademijos prezidiumo 2014 m. balandžio 15 d. nutarimu¹⁵ Nr. 22, nustato Lietuvos mokslų akademijos stipendijų jaunesiems mokslininkams paskirtį, dydį ir bendruosius skyrimo principus.

4. Lietuvos mokslų akademijos jaunųjų mokslininkų stipendijų skyrimo tvarka, patvirtinta Lietuvos mokslų akademijos prezidiumo 2011 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 7, buvo nustatyti Lietuvos mokslų akademijos Jaunųjų mokslininkų stipendijos paskirtis, dydis ir bendrieji skyrimo principai 2011 m.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 11 d. nutarimu¹⁶ Nr. 1431 buvo nustatytos visiems nuolatinės formos mokslo ir meno doktorantams, kurių doktorantūra apmokama Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis, iš doktorantūrą vykdančioms mokslo ir studijų institucijoms paskirtų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų kaip valstybės parama mokamos tam tikro dydžio doktoranto stipendijos. Mokslo doktorantai, aktyviai vykdančios mokslinius tyrimus, ir meno doktorantai, aktyviai vykdančios tyrimus ir (ar) kuriantys, atliekantys ir viešai

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. lapkričio 13 d. nutarimu Nr. 1320 „Dėl valstybinių stipendijų ir išmokų studijoms ir mokslinėms stažuotėms skyrimo“. *Valstybės žinios*, 1996, Nr. 112-2551 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 970 redakcija).

¹⁴ Lietuvos mokslo tarybos pirmininko 2013 m. gegužės 2 d. įsakymas Nr. V-166 „Dėl Podoktorantūros stažuočių finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2013, Nr. 48-2428.

¹⁵ Lietuvos mokslų akademijos jaunųjų mokslininkų stipendijų skyrimo nuostatai. Prieiga per internetą: http://naujienos.vu.lt/wp-content/uploads/2014/04/Stipendij%C5%B3_nuostatai2014.pdf [žiūrėta 2015-03-14].

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 11 d. nutarimas Nr. 1431 „Dėl valstybės paramos doktorantams tvarkos“. *Valstybės žinios*, 2002, Nr. 91-3895 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 1134 redakcija).

pristatantys meno kūrinis, be stipendijos, gali gauti ne didesnę kaip 8 bazinių socialinių išmokų dydžio per mėnesį stipendiją už akademinis pasiekimus. Doktorantai taip pat gali vieną kartą per metus gauti ne didesnę kaip 30 bazinių socialinių išmokų dydžio paramą jų akademinis išvykų (išvyka į tarptautinį mokslo ar meno renginį pristatyti savo mokslinių tyrimų ir (ar) meno kūrinių, dalyvavimas tarptautiniame seminare ar doktorantų mokykloje, stažuotė mokslo ir studijų ar kitoje institucijoje, vykdančioje mokslinius tyrimus) išlaidoms padengti.

Aptariamos mokslininkų (doktorantų) stažuotės yra panašios ir atitinka pedagogų stažuotėjų sąvoką ir teisinį reguliavimą pagal šiuos kriterijus:

1. stažuotėjų stipendijos yra skiriamos turint tikslą skatinti mokslininkų (doktorantų) ir pedagogų mokslinę kūrybinę veiklą, kūrybinę konkurenciją, iniciatyvumą, remti tiriamuosius darbus, perimti pedagoginę ir kitokią gerąją patirtį;

2. priimančioje institucijoje atliekamo darbo paskirtis ne teikti priimančiai institucijai paslaugas, bet praktikuojantis ar kita forma atliekant tam tikrus darbus tobulinti mokslininkų (doktorantų) ir pedagogų kompetencijas ir profesinę kvalifikaciją;

3. priimančioje institucijoje su atvykusiu darbuotoju dažniausiai darbo sutartis nesudaroma, nesulygstama dėl tam tikrų darbo funkcijų atlikimo ir apmokėjimo už atliekamą stažuotės programoje numatytą darbą;

4. siekdami gauti stipendiją pretendentai turi pateikti motyvaciją stažuotis pagrindžiančią paraišką, kuri yra vertinama pagal iš anksto nustatytą vertinimo procedūrą;

5. stipendijų skyrimo laikotarpiu pabaigoje stipendijos gavėjai turi atsiskaityti už įgyvendintas veiklas, pateikdami atliktų veiklų ataskaitą, įvardyti kompetencijas, kurios buvo tobulinamos.

Tačiau tyrimo metu nustatyti tam tikri teisinio reguliavimo skirtumai:

1. Doktorantas Mokslo ir studijų įstatymo prasme yra studentas, jo su siunčiančia institucija nesieja darbo santykiai. Pedagogas su siunčiančia švietimo įstaiga susijęs darbo santykiais. Todėl gauta stipendija apmokestinama skirtingai gyventojų pajamų mokesčiu.

2. Mokslo ir studijų institucijų praktika¹⁷ rodo, kad nors mokslininkas su mokslo ar studijų institucija susijęs darbo santykiais, jam mokslinės stažuotės metu paliekamas vidutinis darbo užmokestis, mokslininkui išvykus į mokslinę stažuotę jo darbo funkcijos laikinai neatliekamos arba skiriamas pavaduojantis kitas darbuotojas tik neatidėliojamoms funkcijoms atlikti. Pedagogą pavaduojantis kitas darbuotojas paprastai turi vaduoti visą turimą pedagogo darbo krūvį, nes užsiėmimai mokiniams vyksta pagal mokyklos nustatytus ugdymo planus ir pamokų (užsiėmimų) tvarkaraščius.

3. Mokslinės stažuotės savo trukme gerokai trumpesnės nei ilgalaikė pedagogo stažuotė, todėl mokslininkams nėra toks aktualus socialinių garantijų klausimas. Pagal Švietimo mainų paramos fondo (*Fondas įgaliotas administruoti valstybines stipendijas ir išmokas Lietuvos Respublikos piliečių studijoms, mokslinėms stažuotėms užsienyje*) pateiktą informaciją mokslininkų, dėstytojų stažuotė 2014 m. vidutiniškai truko 2,2 mėn. Pedagogų ilgalaikis stažuotėjų trukmė numatoma apie 3 – 12 mėnesių kartu su kasmetinėms atostogoms skiriamu laiku.

¹⁷ Analizuota Mykolo Romerio universiteto, Lietuvos edukologijos universiteto praktika siunčiant mokslininkus į stažuotes.

4. Skiriasi stipendijos išmokėjimas. Mokslininkų (doktorantų) stipendiją finansinėmis lėšomis disponuojanti institucija¹⁸ išmoka tiesiogiai asmeniui į jo sąskaitą arba perveda stažuotoją priimančiai institucijai¹⁹. Podoktorantūros stažuotės stipendija apima lėšas skiriamas stažuotojo darbo užmokesčiui, stažuotojo vadovo darbo užmokesčiui, mokslinėms išvykoms, kitoms priimančios institucijos išlaidoms, susijusioms su stažuotės vykdymu. Tuo tarpu pedagogo stažuotės stipendija numatoma mokėti per jo darbdavį, siekiant, kad būtų išlaikoma pedagogo darbo vieta bei apmokami visi valstybės nustatyti mokesčiai.

5. Skiriasi mokslo ir studijų institucijų ir švietimo įstaigų darbo užmokesčio biudžeto formavimo principas ir disponavimo turimomis lėšomis laivės reglamentavimas. Pagal Švietimo įstatymo 67 str. 1 ir 2 dalis Formaliojo švietimo programoms valstybinėse, savivaldybių ir nevalstybinėse mokyklose, išskyrus aukštąsias mokyklas, finansuoti, neformaliojo vaikų švietimo programoms finansuoti iš Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės ir savivaldybių biudžetų taikomas mokymo lėšų skyrimo vienam mokiniui principas. Mokymo lėšos, skiriamos iš valstybės biudžeto lėšų, apskaičiuojamos ir paskirstomos pagal Vyriausybės patvirtintas metodikas. Mokymo lėšos savivaldybių ir nevalstybinėms mokykloms priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programoms, taip pat formaliojo švietimo programas papildantiems ir mokinių saviraiškos poreikius tenkinantiems šių programų moduliams vaikų neformaliojo švietimo mokyklose finansuoti skiriamos iš Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu tvirtinamų savivaldybių biudžetams valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų, valstybinėms mokykloms – iš valstybės biudžete numatytų asignavimų. Pagal Mokslo ir studijų įstatymo²⁰ 67 str. 1 dalį mokslo ir studijų institucijų lėšas sudaro: 1) valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms; 2) šio įstatymo nustatyta tvarka mokslo ir studijų institucijoms skiriamos valstybės biudžeto lėšos studijoms; 3) valstybės investicijų programų ir valstybės investicijų projektų lėšos valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms; 4) pajamos, gautos kaip mokestis už studijas, taip pat pajamos iš ūkinės, mokslinės veiklos ir teikiamų paslaugų; 5) lėšos, gautos kaip programinis konkursinis mokslinių tyrimų finansavimas; 6) valstybės fondų lėšos; 7) tarptautinių ir užsienio fondų ir organizacijų skiriamos lėšos; 8) lėšos, gautos kaip parama pagal Labdaros ir paramos įstatymą; 9) kitos teisėtai gautos lėšos.

Taigi, švietimo įstaiga, ypač išlaikoma iš valstybės ir (ar) savivaldybės biudžeto, šiuo metu neturi galimybių sukaupti tiek pedagogo kvalifikacijai tobulinti lėšų, kad galėtų pedagogą leisti į ilgalaikę stažuotę. Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodikos²¹ 2 priedo „Mokymo reikmių koeficientų ir rekomenduojamų mokinio krepšelio lėšų sumų sąrašas“ 2.3 punktu mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti rekomenduojama

¹⁸ Ši išvada konstatuojama remiantis Švietimo mainų paramos fondo interneto svetainėje <http://www.smpf.lt/uploads/documents/docs/613_77137123be29a3f375739424baf87184.doc> pateiktos mokslinės stažuotės užsienyje sutarties 7 ir 8 punktais [žiūrėta 2015-03-14].

¹⁹ Ši išvada konstatuojama remiantis Lietuvos mokslo tarybos interneto svetainėje paskelbta podoktorantūros stažuotės (mokslinių tyrimų atlikimo) sutartimi <https://www.postdoc.lt/uploads/Dokumentai/Post_doc_Trisale%20sutartis_2012_2.pdf> [žiūrėta 2015-03-14].

²⁰ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas. Valstybės žinios, 2009, Nr. 54-2140 (2014 m. birželio 5 d. įstatymo Nr. XII-924 redakcija).

²¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 27 d. nutarimas Nr. 785 „Dėl Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos priemonių įgyvendinimo“. Valstybės žinios, 2001-07-04, Nr. 57-2040 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugpjūčio 20 d. nutarimo Nr. 812 redakcija).

mokinio krepšelio lėšų suma – 5,5 eurų vienam sutartiniam mokiniui per metus. Šios lėšos kiekvienai mokyklai skaičiuojamos individualiai. Galutinė suma priklauso nuo keleto MK metodikoje įvardytų faktorių, tokių kaip: mokinių skaičius ir klasių užpildomumas, mokyklos tipas, jos dislokacijos vieta (miestas, kaimas), specialiųjų poreikių vaikų skaičius, mokyklos ugdymo pakraipa ir panašių faktorių. Todėl vieno pedagogo kvalifikacijai tobulinti per kalendorinius metus tenkančios realios lėšos skiriasi skirtingose mokyklose arba toje pačioje mokykloje skirtingais metais.²² Kitas svarbus aspektas, kad išvykusio pedagogo darbo funkcijas turėtų atlikti terminuotai paskirtas kitas pedagogas ir jam turi būti mokamas darbo užmokestis iš švietimo įstaigos biudžeto. Taigi laisvų lėšų arba fikslingai pedagogų stažuotėms numatytų lėšų švietimo įstaigos neturi. Todėl esant šiandieniniam teisiniam reguliavimui švietimo įstaiga pedagogų stažuotėms turėtų gauti tikslines lėšas iš Valstybės biudžeto arba atitinkamų valstybės pinigų fondų, Europos bendrijų pagalbos programų įgyvendinimo Lietuvos Respublikoje ar savivaldybės biudžeto.

6. Skiriasi mokslininkų (doktorantų) ir pedagogų stažuotė formos. Pedagogų stažuotė formų sąrašas apima tokias mokslininkams (doktorantams) nebūdingas stažuotė formas, kaip universitetinės studijos, metodinių priemonių ir vadovėlių rengimas, vadovavimas švietimo projektams ar dalyvavimas atskirose jo veiklose. Universitetinės studijos kaip pedagogo stažuotė specifinė tuo, kad pedagogas stažuotės metu tampa aukštosios universitetinės mokyklos klausytoju (išimtiniais atvejais – studentu). Antrosios pakopos formaliosios iššestinės studijos labai retai valstybės finansuojamos²³, o neformaliosios studijos klausytojo statusu, taip kaip jį apibrėžia Mokslo ir studijų įstatymas – valstybės nefinansuojamas. Todėl siekiant sudaryti galimybes pedagogui rinktis universitetines studijas, kaip stažuotės formą, reikia nustatyti su pedagogo stažuote susijusios studijų įmokos fiksuotąjį įkainį, kurį gavęs stažuotojo darbdavys sumokėtų aukštajai universitetinei mokyklai už pedagogo studijas tuo atveju, jei tai nėra valstybės finansuojamos studijos.

Išvada. Įvardyti panašumai rodo, kad pagrindžiant fiksuotojo stipendijos įkainio dydį tikslinga panaudoti esamus stažuotė stipendijų teisinio reguliavimo panašumus, bet reikia atsižvelgti į pedagogų stažuotė ypatumus. Todėl pedagogo stažuotės stipendijos fiksuotasis įkainis turi apimti stažuotojui priskaičiuojamą sumą (analogišką pedagogo darbo užmokesčiui), stažuotojo darbdaviui

²² P.vz. Nr. 1: Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijos interneto tinklalapyje <http://www.jurbarkogimnazija.lt/index.php/biudetas/580-metinis-balansas-u-2014-metus> [žiūrėta 2015-03-15] paskelbtame Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, ataskaitoje (pagal 2014 m. gruodžio 31 d. duomenis) nurodyta, kad iš mokinio krepšelio lėšų kvalifikacijai tobulinti panaudota 6863,88 Lt. Gimnazijos 2014 m. metiniame plane fiksuota, kad buvo 631 mokinys, dirbo 63 mokytojai. Taigi 1 mokytojui per kalendorinius metus vidutiškai tenka 108,95 Lt (31,55 Eur) arba 2,63 Eur per mėnesį.

P.vz. Nr. 2: Biržų r. Germaniško pagrindinės mokyklos interneto tinklalapyje paskelbtoje 2014 m. finansinės būklės ataskaitoje <http://www.germaniskiomokykla.lt/index.php?qw=txt&id=91> įvardyta, kad 2014 m. gruodžio 31 d. mokykloje mokėsi 62 mokiniai, dirbo 29 darbuotojai, iš jų 18 pedagoginiai darbuotojai. Pagal veiklos rezultatų ataskaitą - kvalifikacijai tobulinti 2014 metais skirta 1661 Lt. Vadinasi 1 pedagoginiam darbuotojui per kalendorinius metus vidutiškai tenka 92,28 Lt (26,73 Eur) arba 2,23 Eur per mėnesį.

²³ Pagal Valstybės finansuojamų antrosios pakopos studijų vietų, į kurias 2014 metais priimami studentai, skaičiaus ir studijų stipendijų skaičiaus paskirstymo pagal mokslo ir studijų institucijas ir konkrečias studijų kryptis sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. kovo 27 d. įsakymu Nr. V-237 „Dėl Valstybės finansuojamų antrosios pakopos studijų vietų, į kurias 2014 metais priimami studentai, skaičiaus ir studijų stipendijų skaičiaus paskirstymo pagal mokslo ir studijų institucijas ir konkrečias studijų kryptis ir valstybės finansuojamų doktorantūros studijų vietų, į kurias 2014 metais priimami studentai, skaičiaus ir studijų stipendijų skaičiaus paskirstymo pagal mokslo ir studijų institucijas ir konkrečias mokslo ar studijų kryptis sąrašų patvirtinimo“ (TAR, 2014-03-31, Nr. 3718), valstybės finansuojamų iššestinių antrosios pakopos studijų vietų skaičius sudaro 4,7 proc. visų valstybės finansuojamų antrosios pakopos studijų vietų.

skiriamą sumą, iš kurios jis apmokėtų valstybės nustatytus mokesčius į atitinkamus biudžetus (kad stažuotojui išliktų socialinės garantijos), bei tam tikrais atvejais, kai stažuotės forma – universitetinės studijos – stažuotojo darbdaviui turi būti pervedama su pedagogo stažuote susijusios studijų įmokos fiksuotojo įkainio dydžio suma, apmokėti stažuotojo – universiteto klausytojo studijas. Tokia stažuotojo darbdaviui suma turėtų būti skiriama tuo atveju, jei pedagogo studijos yra valstybės nefinansuojamos.

Trečioji grupė teisės aktų – stažuotės fiksuotojo stipendijos įkainio dydžiui nustatyti ir apmokestininti svarbūs teisės aktai.

1. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme²⁴ nustatytos darbdavio mokamos socialinio draudimo įmokos;

2. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2015 metų rodiklių patvirtinimo įstatyme²⁵ nustatyti darbdavio mokamų socialinio draudimo įmokų dydžiai;

3. Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatyme²⁶ nustatyti darbdavio mokamų įmokų į garantinį fondą dydžiai;

4. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatyme²⁷ nustatyti gyventojų pajamų apmokestinimo atvejai ir dydžiai.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. liepos 8 d. nutarimu²⁸ Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ nustatyti biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientai ir reglamentuojama priedų prie tarnybinių atlyginimų skyrimo tvarka ir dydžiai (vadovaujantis šiuo teisės aktu nustatomas darbo užmokestis valstybinių ir savivaldybių mokyklų pedagogams).

Išvada. Pedagogui stažuotės metu suteikus stažuotojo statusą su visomis iš to sekančiomis teisėmis, pareigomis, atsakomybėmis, turėtų keistis pedagogo gaunamų pajamų pobūdis, šios pajamos neturėtų priklausyti nuo pedagogo išsilavinimo, turimos kvalifikacijos ar įgytos kvalifikacinės kategorijos, užimamų pareigų, todėl tikslinga pedagogui mokėti ne vidutinį jo darbo užmokestį o stažuotės stipendiją, kuri būtų mokama jam ne tiesiogiai iš nacionalinių ar kitų institucijų, su kuriomis pedagogas nesusijęs darbo santykiais, o per stažuotojo darbdavį. Toks mokėjimas per stažuotojo darbdavį leistų labiau užtikrinti pedagogo stažuotės metu įgytų kompetencijų panaudojamumą bei taikyti Darbo kodekse (95 str. 5 d.) numatytas poveikio priemones pedagogui, jei jis anksčiau nei numato kodeksas nutrauktų darbo sutartį savo prašymu be svarbios priežasties arba sutartis su juo būtų nutraukta dėl darbuotojo kaltės. Be to, atlikus šioje grupėje įvardytų teisės aktų analizę galima konstatuoti, kad stažuotojo darbdaviui skiriama suma turi apimti ne tik stažuotojui priskaičiuojamą

²⁴ Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas. *Valstybės žinios*, 1991, Nr. 17-447 (2014 m. gruodžio 11 d. įstatymo Nr. XII-1409 redakcija).

²⁵ Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2015 metų rodiklių patvirtinimo įstatymas. *Teisės aktų registras*, 2014-12-18, Nr. 2014-19918.

²⁶ Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymas. *Valstybės žinios*, 2000, Nr. 82-2478 (2014 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. XII-1532redakcija).

²⁷ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas. *Valstybės žinios*, 2002, Nr. 73-3085 (2014 m. gruodžio 18 d. Nr. įstatymo XII-1465 redakcija).

²⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“. *Valstybės žinios*, 1993 Nr. 28-655 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 25 d. nutarimo Nr. 193 redakcija).

sumą, bet ir visus valstybės nustatytus darbdavio į atitinkamus biudžetus ir piniginius fondus mokamus mokesčius.

Tyrimo rezultatai susiję su fiksuotojo studijų įkainio nustatymu

Tyrimo metu analizuoti šie teisės aktai:

1. Mokslo ir studijų įstatymas²⁹.

2. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. sausio 13 d. įsakymas³⁰ Nr. V-14 „Dėl studentų, priimamų 2015 metais į aukštąsias mokyklas, norminių studijų kainų patvirtinimo“.

3. Valstybės finansuojamų antrosios pakopos studijų vietų, į kurias 2014 metais priimami studentai, skaičiaus ir studijų stipendijų skaičiaus paskirstymo pagal mokslo ir studijų institucijas ir konkrečias studijų kryptis sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. kovo 27 d. įsakymu³¹ Nr. V-237 „Dėl Valstybės finansuojamų antrosios pakopos studijų vietų, į kurias 2014 metais priimami studentai, skaičiaus ir studijų stipendijų skaičiaus paskirstymo pagal mokslo ir studijų institucijas ir konkrečias studijų kryptis ir valstybės finansuojamų doktorantūros studijų vietų, į kurias 2014 metais priimami studentai, skaičiaus ir studijų stipendijų skaičiaus paskirstymo pagal mokslo ir studijų institucijas ir konkrečias mokslo ar studijų kryptis sąrašų patvirtinimo“.

Teisės aktų analize nustatyta, kad Mokslo ir studijų įstatymo 4 straipsnio 21 dalis įvardija, kad vienu studijų metų 1600 valandų atitinka 60 kreditų. Stažuotės metu pedagogas fiksuotą su darbdaviu sutartą ir įteisintą laikotarpį neatlieka darbo funkcijų savo darbovietėje, todėl pasirinkęs stažuotės formą – universitetinės studijos – turės galimybę studijuoti pagal nuolatinių studijų formą. Mokslo ir studijų įstatymo 47 straipsnio 3 dalis nustato, kad studijų nuolatine forma vienu metu įprastinė apimtis yra 60 kreditų, bet ne mažiau kaip 45 kreditai.

PFSA 30 punkto lentelės 1.9 punktas nustato, kad Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo išlaidos yra tinkamos finansuoti pagal Norminės studijų krypties (studijų programų grupės) studijų kainų apskaičiavimo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti skyrimo tvarkos aprašą. Mokslo ir studijų įstatymo 76 str. 4 dalyje nustatyta, kad Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuojama norminė atitinkamos studijų krypties arba studijų programų grupės studijų kaina, apimanti studijų išlaidas 1) dėstytojų, mokslo ir kitų su studijomis susijusių darbuotojų darbo užmokesčiui; 2) prekėms ir paslaugoms, susijusioms su studijomis, pirkti; 3) studentams skatinti. Norminės atitinkamais metais priimamų studentų studijų kainas kiekvienais metais iki sausio 15 dienos tvirtina Švietimo ir mokslo ministerija. Taigi šiuo metu galiojančios kainos nustatytos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m.

²⁹ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas. *Valstybės žinios*, 2009, Nr. 54-2140 (2014 m. birželio 5 d. įstatymo Nr. XII-924 redakcija).

³⁰ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. sausio 13 d. įsakymas Nr. V-14 „Dėl studentų, priimamų 2015 metais į aukštąsias mokyklas, norminių studijų kainų patvirtinimo“. *TAR*, 2015-01-14, Nr. 595.

³¹ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. kovo 27 d. įsakymas Nr. V-237 „Dėl Valstybės finansuojamų antrosios pakopos studijų vietų, į kurias 2014 metais priimami studentai, skaičiaus ir studijų stipendijų skaičiaus paskirstymo pagal mokslo ir studijų institucijas ir konkrečias studijų kryptis ir valstybės finansuojamų doktorantūros studijų vietų, į kurias 2014 metais priimami studentai, skaičiaus ir studijų stipendijų skaičiaus paskirstymo pagal mokslo ir studijų institucijas ir konkrečias mokslo ar studijų kryptis sąrašų patvirtinimo“. *TAR*, 2014-03-31, Nr. 3718.

sausio 13 d. įsakymas³² Nr. V-14 „Dėl studentų, priimamų 2015 metais į aukštąsias mokyklas, norminių studijų kainų patvirtinimo“

Taigi įvertinus įstatyminį reglamentavimą, galima konstatuoti, kad fiksuotasis studijų įkainis už studijų metus negali viršyti Studentų, priimamų atitinkamais metais į aukštąsias mokyklas, norminių universitetinių studijų kainų, patvirtintų Mokslo ir studijų įstatymo 76 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

Šiame tyrime orientuojamasi į švietimo ir ugdymo studijų krypties (studijų programų grupės) antrosios studijų pakopos nuolatinės studijas, nes tai būtų labiausiai pedagogų stažuotės turinį ir sampratą atitinkanti studijų kryptis ir forma. Be to, pedagogai jau turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą, todėl orientuojamasi, kad antrosios pakopos universitetinės studijos labiausiai tiktų tam tikroms jų kompetencijoms atnaujinti ar patobulinti.

Aprašu numatoma, kad pedagogas stažuotės metu įgyja klausytojo statusą (išimtiniais atvejais – studento) ir studijuoja atskirus studijų dalykus (jų grupes), programų modulius, programų dalis (aukštosios mokyklos tai vadina – pagal neformaliojo švietimo programas). Pagal neformaliojo švietimo programas (atskiri dalykai, moduliai taip pat patenka į šią kategoriją) studijuojantis asmuo, kaip nustato Mokslo ir studijų įstatymo 72 straipsnio 2 dalies 1 punktą, už studijas moka studijų kainą, proporcingą dalyko (modulio) apimčiai.

Mokslo ir studijų įstatymas nereglementuoja klausytojų priėmimo į aukštąsias universitetines mokyklas, tik 54 straipsnio 3 dalimi nustato, kad klausytojo ir aukštosios mokyklos santykiai įforminami sutartimi aukštosios mokyklos nustatyta tvarka. Ši nuostata suponuoja aukštosioms mokykloms teisę, ne tik nustatyti neformaliųjų studijų sutarčių įforminimo tvarką, bet ir laisvę nustatyti klausytojų priėmimo studijuoti sąlygas ir tvarką. Kaip rodo atlikta analizė - aukštosios universitetinės mokyklos linkusios prisitaikyti prie laisvųjų klausytojų poreikių ir pageidavimų.³³ Santykius tarp aukštosios mokyklos ir klausytojo įforminančiose sutartyse įvardijami aukštosios mokyklos, klausytojo įsipareigojimai, studijų dalykų studijavimo kaina.³⁴ Tyrimu nustatyta, kad aukštosiose mokyklose dominuoja nuostata, jog klausytojas reikiamą studijų įmoką įmoka prieš pradėdamas studijas.

Mokslo ir studijų įstatymo 76 str. 6 dalis suteikia studijuojančio asmens darbdaviui galimybę apmokėti studijų kainą arba jos dalį už valstybės nefinansuojamose studijų vietose studijuojančius asmenis. Todėl tikslinga su pedagogo stažuote susijusios studijų įmokos fiksuotojo įkainio dydžio sumą pervesti stažuotojo darbdaviui, kad jis sumokėtų už pedagogo studijas. Ši suma neapmokestinama socialinio draudimo ir kitais mokesčiais. Tokią išvadą galima daryti iš SODROS internetinėje svetainėje pateikto atsakymo į klausimą: „**8. Ar skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos nuo įmonių, įstaigų, organizacijų mokamų sumų už darbuotojų mokymą, kvalifikacijos tobulinimą,**

³² Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. sausio 13 d. įsakymas Nr. V-14 „Dėl studentų, priimamų 2015 metais į aukštąsias mokyklas, norminių studijų kainų patvirtinimo“. TAR, 2015-01-14, Nr. 595.

³³ Išvada daroma pagal Vilniaus universiteto ir Vytauto Didžiojo universiteto interneto svetainėse skelbiamą informaciją klausytojams: <http://www.vu.lt/lt/studijos/neformaliuju-studiju-klausytojams;> <http://www.vdu.lt/lt/page/show/243>.

³⁴ Išvada daroma pagal viešai skelbiamą informaciją arba aukštosios mokyklos ir klausytojo sutarties formą ir mokėjimo tvarką [http://www.lkka.lt/~g.mamkus/files/lm/lkka-klausytojo-sutartis_20100201.pdf;](http://www.lkka.lt/~g.mamkus/files/lm/lkka-klausytojo-sutartis_20100201.pdf) http://www.mruni.eu/mruo_lt_dokumentai/centrai/akademiniu_reikalu_centras/teises_aktai/Mokejimo_tvarka.pdf

perkvalifikavimą? Nuo įmonių, įstaigų, organizacijų mokamų sumų už darbuotojų mokymą, kvalifikacijos tobulinimą, perkvalifikavimą, socialinio draudimo įmokos **neskaičiuojamos**. Tačiau prie šių sumų nepriskiriamos stipendijos ar kitos papildomos išmokos, susijusios su darbuotojų mokymu, kvalifikacijos tobulinimu ar perkvalifikavimu, kurios mokamos darbuotojui. (Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 8 str. 1 d. 6 p.).“

Išvada. Fiksuotąjį studijų įkainį atitinkanti suma reikalinga, kad pedagogas galėtų studijuoti tuo atveju, jei pasirenka stažuotės formą universitetinės studijos ir, jei tai yra valstybės nefinansuojamos studijos. Universitetinei aukštajai mokyklai mokama suma priklauso nuo pedagogo pasirinktų studijų dalykų (modulių) apimties kreditais. Kadangi Aprašu nenumatoma pedagogui reglamentuoti konkrečių studijų dalykų, jų apimties, trukmės, o galioja tik nuostata, kad studijų metus trunkanti stažuotė apima 1600 val. (tai prilygsta 40 sav. po 40 val.) – yra 60 kreditų, todėl fiksuotasis studijų įkainis skaičiuotinas pagal nuolatinių studijų norminę studijų kainą už vieną studijų kreditą. Kreditų skaičių atitinkanti fiksuotųjų studijų įkainių suma turėtų būti pervedama iki prasidedant studijoms stažuotojo darbdaviui, kad pastarasis galėtų sumokėti universitetinei aukštajai mokyklai už stažuotojo universitetines studijas.

Tyrimo rezultatų apibendrinimas

Vadovaujantis Tyrimo ataskaitos 2 skyriuje išvardytais fiksuotojo stažuotės stipendijos įkainio nustatymo principais bei šiame skyriuje pedagogo stažuotės stipendiją ir jos dydį pagrindžiančiais teisės aktais, maksimalus **fiksuotojo stipendijos įkainio** (už vieną kalendorinį mėnesį) dydis (FI) apskaičiuojamas pagal formulę:

$$FI = SS + SD + GF$$

kur:

SS – stažuotojui priskaičiuojama suma (iki nustatytų gyventojų pajamų mokesčio, socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo mokesčio)

SD – stažuotojo darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos (VSDI) dydis

GF – stažuotojo darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos įmokos į garantinį fondą dydis

Stazuotojui priskaičiuojama suma (**SS**) apskaičiuojama pagal formulę

$$SS = K_{TA} * BMA + GI$$

kur:

K_{TA} – pedagogų vidutinis tarnybinio atlyginimo koeficientas. Pedagogams taikomų tarnybinio atlyginimo koeficientų ribas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – LRV) 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511;

BMA – LRV patvirtintos bazinės mėnesinės algos dydis;

GI – stažuotojui priskaičiuojamos sumos dalis analogiška patiriamoms papildomoms pragyvenimo išlaidoms. Numatoma, kad tokias išlaidas patirs ne stažuotojo darbdavio savivaldybės teritorijoje arba užsienyje stažuotę atliekantys pedagogai. Todėl tais atvejais, kai stažuotė vyks

stažuotojo darbdavio savivaldybės teritorijoje tokia suma neištraukina nustatant stažuotojui priskaičiuojamos sumos dydį.

Sprendimas, kuriais atvejais kokios išmokos ar įmokos įtrauktinos į fiksuotą stipendijos įkainį pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. Sprendimas dėl įmoku įtraukimo į fiksuotą stipendijos įkainį

Stazuotės sąlygos		Stazuotės tipas	Stazuotojui priskaičiuojama suma (SS)		stažuotojo darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio draudimo ir provalomojo sveikatos draudimo įmokos (SD)	stažuotojo darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos įmokos į garantinį fondą (GF)
Stazuotės vieta	Stazuotojo darbdavys		stažuotojui priskaičiuojamos sumos dalis analogiška darbo užmokesčiui	stažuotojui priskaičiuojamos sumos dalis analogiška patiriamoms papildomoms pragyvenimo išlaidoms (GI)		
Stazuotė darbdavio savivaldybės teritorijoje	Biudžetinė įstaiga	A1	mokama*	nemokama	mokama	nemokama
	Nurodytas Garantinio fondo įstatymo ³⁵ 2 straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktuose	A2	mokama*	nemokama	mokama	mokama
Stazuotė ne darbdavio savivaldybės teritorijoje	Biudžetinė įstaiga	B1	mokama*	mokama	mokama	nemokama
	Nurodytas Garantinio fondo įstatymo 2 straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktuose	B2	mokama*	mokama	mokama	mokama
Stazuotė užsienio valstybėje	Biudžetinė įstaiga	C1	mokama*	mokama	mokama	nemokama
	Nurodytas Garantinio fondo įstatymo 2 straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktuose	C2	mokama*	mokama	mokama	mokama

* jei pedagogas negauna ir nenumato gauti pajamų už metodinės priemonės ar vadovėlio rengimą darbo, autorinės sutarties pagrindu; jei pedagogas negauna darbo užmokesčio už vadovavimą projektui ar jo atskirai veiklai darbo sutarties tarp projekto vykdytojo ir pedagogo pagrindu; jei pedagogas negauna darbo užmokesčio pedagogo delegavimo atveju darbo sutarties tarp stazuotės institucijos ir pedagogo pagrindu. Jei šios sąlygos netenkinamos (t. y. pedagogas gauna pajamas), stazuotė galima (išlaikant pedagogo darbo vietą), tačiau pedagogo stazuotės stipendija tokiu atveju nemokama.

³⁵ Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymas. Valstybės žinios, 2000, Nr. 82-2478 (2014 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. XII-1532 redakcija).

Atskirai nustatytinas fiksuotasis studijų įkainis (už vieną studijų kreditą) tokiu būdu: teisės aktais nustatyta švietimo ir ugdymo studijų krypties (studijų programų grupės) antrosios studijų pakopos nuolatinių studijų–vienerių studijų metų norminė studijų kaina padalinus iš studijų metų kreditų skaičiaus.

IV. FIKSUOTOJO STIPENDIJOS ĮKAINIO DYDŽIO APSKAIČIAVIMAS, REMIANTIS ATLIKTO TYRIMO REZULTATAIS

Tyrimo rezultatai leidžia pagrįsti ir nustatyti fiksuotąjį stipendijos įkainį ir jo konkrečias dedamąsias dalis.

1. Atsižvelgus į šio Tyrimo ataskaitos 2 skyriuje suformuluotus principus K_{TA} nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – LRV) 1993 m. liepos 8 d. nutarimu³⁶ Nr. 511 patvirtintu 1 priedu „Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų tarnybinių atlyginimų sąrašas“. Kadangi Pareigybių, kurias atliekant darbas laikomas pedagoginiu, sąraše³⁷ įvardytos švietimo įstaigų direktorių, jų pavaduotojų (išskyrus ūkio reikalams), skyrių, susijusių su ugdymu, vedėjų ir specialistų, įgijusių aukštąjį universitetinį išsilavinimą, pedagoginės pareigybės, ir visų pareigybių atstovai gali vykti į ilgalaikes pedagogų stažuotes, todėl K_{TA} nustatant reikia įtraukti 4 pozicijas: 1) specialistų, įgijusių aukštąjį universitetinį išsilavinimą (9 eilutė) ir pedagogų (1 stulpelis) nustatytas koeficientų intervalas 9,23 – 27,95 (bazinės mėnesinės algos dydžiais)³⁸; 2) skyrių, kitų padalinių vadovų – analogiškai 10 – 33,35; 3) įstaigų ir organizacijų vadovų pavaduotojai – analogiškai 10,95 – 38,5; 4) įstaigų ir organizacijų vadovai – analogiškai 11,5 – 43,4. Remiantis šiame teisės akte nustatytu koeficientų intervalu vidutinį tarnybinių pedagogo (apimančio visas 4 kategorijas) atlyginimą prilygstančio koeficiento vidurkis apskaičiuojamas kiekvienos čia tyrimo ataskaitoje įvardytos kategorijos specialistams nustatyto minimalaus mėnesinio atlyginimo koeficiento ir maksimalaus mėnesinio atlyginimo koeficiento sumą padalijus iš 2. Tokiu būdu apskaičiuotasis 1) specialisto su aukštesniu universitetiniu išsilavinimu vidutinį tarnybinių atlyginimą prilygstantis koeficientas lygus 18,59 (bazinės mėnesinės algos dydžiais); 2) skyrių, kitų padalinių vadovų – 21,68; 3) įstaigų ir organizacijų vadovų pavaduotojų – 24,73; 4) švietimo įstaigos vadovų – 27,45. Susumavus, visus 4 čia išvardytus koeficientus ir padalinus iš 4, gaunamas bendrasis pedagogo tarnybinių atlyginimą prilygstantis koeficientas lygus 23,11 (bazinės mėnesinės algos dydžiais). Bazinė mėnesinė alga LRV 2014 m. rugsėjo 29 d. nutarimu³⁹ Nr. 102 nuo 2015 m. sausio 1 d. patvirtinta 35,5 Eur. Taigi skaičiuojant stažuotojui priskaičiuojamos sumos dalį reikia apskaičiuotąjį vidutinį tarnybinio atlyginimo koeficientą padauginti iš nustatyto bazinės mėnesinės algos dydžio:

$$K_{TA} * BMA = 23,11 * 35,5 = \mathbf{820,41 \text{ Eur.}}$$

³⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“. *Valstybės žinios*, 1993 Nr. 28-655 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 25 d. nutarimo Nr. 193 redakcija).

³⁷ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. spalio 9 d. įsakymas Nr. ĮSAK-1407 „Dėl pareigybių, kurias atliekant darbas yra laikomas pedagoginiu, sąrašo patvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2003, Nr. 97-4367 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-1418 redakcija).

³⁸ Nors LRV 1993 m. liepos 8 d. nutarime Nr. 511 tiesiogiai neįvardyta, tačiau galima daryti išvadą, kad tarnybinio atlyginimo koeficientai nustatomi už 1 etatą ar jam prilygstantį darbo krūvį.

³⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 29 d. nutarimas Nr. 102 „Dėl bazinės mėnesinės algos ir bazinio valandinio atlygio patvirtinimo“. *TAR*, 2014-09-29, Nr. 13047.

2. Stažuotojui priskaičiuojamos sumos dalies analogiškos gyvenimo išlaidoms (dienpinigiams, kelionės ir nakvynės išlaidoms) teisės aktai tiesiogiai nereglamentuoja. Šią dalį Lietuvoje stažuotė atliekančiam pedagogui galima skaičiuoti pagal 2 alternatyvas:

1) pasinaudoti teisės aktuose nustatyta tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo analogija;

2) pasinaudoti teisės aktuose nustatyta studentams taikoma gyvenimo išlaidų kreditavimo normos analogija.

Pirmoji alternatyva reiškia, kad reikia apskaičiuoti dienpinigius (nustatyti kalendorinių metų vidutinį darbo dienų skaičių per mėnesį, jį dauginti iš Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių, patvirtintų LRV 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu⁴⁰ Nr. 526, 17.1 punkte nustatyto dydžio (15 procentų patvirtinto bazinės socialinės išmokos dydžio)), pridėdant prognozuojamas vidutines gyvenamojo ploto nuomos išlaidas per mėn., pridėdant prognozuojamas kelionės išlaidas per mėn.

Atsižvelgus į tai, kad stažuotojas stažuotėje bus stažuotės sutartyje įvardytą laiką ir ne tik darbo dienomis, o ištisą laiką, dienpinigių skaičiavimui imtinus metinis vidutinis vieno mėnesio dienų skaičius – 30 (365/364 dienos padalinus iš 12 mėn. ir suapvalinus iki sveiko skaičiaus). Šį skaičių padauginus iš 5,7 Eur/d. (15 proc. nuo 38 Eur BSI⁴¹) gaunama 171,00 Eur dienpinigių suma. Lietuvos statistikos departamento Statistinės informacijos platinimo skyriaus duomenimis (2015-03-26 raštas Nr. (9.24-140)NUA-17 „Dėl statistinės informacijos apie vidutines kainas“, 1 priedas) vieno kambario buto nuomos iš privačių asmenų vidutinė kaina 2015 m. vasario mėn. buvo 119,94 Eur. Tai yra gerokai pigiau nei naudojimas dviejų žvaigždučių lygio viešbučio paslaugomis (46,01 Eur/para dvivietis kambarys).

Norint įvertinti prognozuojamas kelionės išlaidas, galima pasinaudoti Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“ Keleivinio transporto skyriaus⁴² pateikta informacija „Keleivių vežimo tolimojo reguliariojo susisiekimo maršrutais 2014 m tarifai“. Apskaičiavus visų vežėjų tarifų dydžių vidurkį, gaunama 0,067 Eur/km suma. Įvertinus šalies teritorijos dydį, pedagogų poreikius stažuotis didžiuosiuose Lietuvos miestuose ir sostinėje, galima konstatuoti, kad vidutinis prognozuotinas atstumas iki stažavimosi vietos galimas 50-200 km. Tuo atveju, kai atstumas iki stažavimosi vietos 50 km, galima tikėtis, pedagogo kasdienio važinėjimo į stažavimosi vietą. Kasdien toks pedagogas turėtų $50\text{km} \times 0,067 \text{ Lt/km} \times 2 \text{ kartai} = 6,70 \text{ Eur}$ išlaidas. Norint apskaičiuoti išlaidas mėnesiui reikia šią sumą dauginti iš metinio vidutinio mėnesio darbo dienų skaičiaus. Metinį vidutinį mėnesio darbo dienų skaičių tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras. 2014 m. gruodžio 12 d.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr. 526 „Dėl Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2004, Nr. 74-2555 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 1433 redakcija).

⁴¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 10 d. nutarimas Nr. 924 „Dėl bazinės socialinės išmokos dydžio patvirtinimo“. TAR, 2014-09-15, Nr. 12298.

⁴² Naudojama Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“ Keleivinio transporto skyriaus informacija, nes nuo 2013 metų vežėjai nebeturi pareigos suderinti su Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija maksimalių tarifų dydžių, vežant keleivius tolimojo susisiekimo maršrutais.

įsakymo⁴³ Nr. A1-646 „Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2015 metais patvirtinimo“ 1.2.1.1 punktu patvirtintas 2015 metų metinis vidutinio mėnesio darbo dienų skaičius – 21. Šį skaičių padauginus iš išlaidų per vieną dieną (6,7 Eur), gaunama 140,70 Eur suma. Tuo atveju, jei pedagogas gyvena 100, 200 ir daugiau kilometrų, tikėtina, kad jis nuomos gyvenamąjį plotą stažavimosi vietoje, o kelionei į stažavimosi vietą ir atgal patirs vienkartinės 13,40 arba 26,80 Eur sumas. Padalinus iš stažuotės trukmės, tai būtų 1,12 Eur/mėn. arba 2,23 Eur/mėn. sumos. Susumavus įvardytas sumas – vienu atveju gauname 311,7 Eur/mėn. sumą (kai pedagogas važinėja kasdien į stažavimosi vietą), antru atveju – 292,06 Eur/mėn. (kai pedagogas gyvena 100 km atstumu nuo stažavimosi vietos ir nuomoja gyvenamąjį plotą) arba 293,17 Eur/mėn. (kai pedagogas gyvena 200 km atstumu nuo stažavimosi vietos ir nuomoja gyvenamąjį plotą stažavimosi vietoje) sumas.

Antrąją alternatyvą skaičiuojant būtų galima pasinaudoti ir stažuotojo gyvenimo išlaidų apskaičiavimui taikyti analogiją su teisės aktuose nustatyta studentams taikoma gyvenimo išlaidų kreditavimo norma. Pagal Valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų studentams suteikimo, administravimo ir grąžinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 27 d. nutarimu⁴⁴ Nr. 480, 7.2 punktą, paskolos gyvenimo išlaidoms suma per vienus studijų metus negali viršyti teisės aktų nustatytos bazinės socialinės išmokos 50 dydžių. Skaičiuojant studijų metų trukmę 12 mėn., tada 1 mėnesiui tenkančių bazinių socialinių išmokų maksimalus skaičius būtų 4,17. Bazinė socialinė išmoka LRV 2014 m. rugsėjo 10 d. nutarimu⁴⁵ Nr. 924 „Dėl bazinės socialinės išmokos dydžio patvirtinimo“ nuo 2015 m. sausio 1 d. patvirtinta 38 Eur. Taigi skaičiuojant antrąją alternatyvą – 1 mėn. suma negalėtų viršyti $4,17 \cdot 38 \text{ Eur} = 158,46 \text{ Eur}$.

Darytina išvada, kad paprastesnis, skaidresnis, racionalesnį projekto lėšų naudojimą atspindintis yra pagal antrąją alternatyvą apskaičiuota gyvenimo išlaidų dydžio dalis bendroje stažuotojui priskaičiuojamoje sumoje. Pirmuoju būdu skaičiuojant suma priklauso nuo metinio vidutinio mėnesio darbo dienų skaičiaus bei nuolat kintančios vieno kambario buto iš privačių asmenų vieno mėnesio nuomos vidutinės kainos ir nuolat kintančių nebereguliuojamų bei vežėjų nebederinamų su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija maksimalių tarifų dydžių (tolimojo susisiekimo maršrutais, įskaitant kelionę ekspresu).

Jeigu aptariamas papildomas reikmes (dienpinigiai, kelionės ir nakvynės išlaidos) kompensuojančios išlaidos būtų tiesiogiai išmokamos stažuotojui, tai pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2 straipsnio 14 dalies 5 punktą, tokios sumos nelaikomos gyventojų pajamomis, todėl jos nebūtų apmokestinamos. Neapmokestinama ir antrąją alternatyvą skaičiuota studentui skiriama paskolos suma. Taigi įvardytą ir priskaičiuotą 158,46 Eur sumą stažuotojas turėtų gauti tiesiogiai, neatskaičius mokesčių. Kadangi Aprašo nustatytu teisiniu reguliavimu stažuotojui mokama stažuotės stipendija, jos išmokėjimo metu stažuotojo darbdavys iš priskaičiuotos sumos turi sumokėti

⁴³ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. A1-646 „Dėl metinių darbo dienų koeficientų ir metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2015 metais patvirtinimo“. TAR, 2014-12-15, Nr. 19631.

⁴⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 27 d. nutarimas Nr. 480 „Dėl Valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų studentams suteikimo, administravimo ir grąžinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Valstybės žinios, 2009, Nr.64-2569 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 24 d. nutarimo Nr. 1001 redakcija).

⁴⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 10 d. nutarimas Nr. 924 „Dėl bazinės socialinės išmokos dydžio patvirtinimo“. TAR, 2014-09-15, Nr. 12298.

visus stažuotojui nustatytus mokesčius į atitinkamus biudžetus ir piniginius fondus, tai gyvenimo išlaidų dydžio dalies suma bendroje stažuotojui priskaičiuojamoje fiksuotojo stipendijos įkainio sumoje turėtų būti atitinkamai didinama, kad nustatyta, pagrįsta ir įvardyta suma būtų išmokama tiesiogiai. Todėl nustatyta gyvenimo išlaidų dydžio dalies suma turi būti didinama iki tokios sumos, kad darbdaviui nuo asmeniui priskaičiuotos sumos atskaičius: 15 proc. gyventojų pajamų mokesčiui (*Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 6 straipsnio 1 dalis*), 3 proc. pensijų socialinio draudimo įmokai (*Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2015 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo*⁴⁶ 3 straipsnio 4 dalis), 6 proc. privalomojo sveikatos draudimo įmokai (*Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo*⁴⁷ 17 straipsnio 2 dalis), būtų gaunama 158,46 Eur/mėn. suma. Ši suma gaunama $158,46/0,76 = 208,50$ Eur.

3. Stažavimosi užsienio švietimo, mokslo, kultūros įstaigoje, įmonėje atveju prognozuojamos stažuotojo patiriamos išlaidos yra didesnės nei Lietuvoje. Tokią išvadą suponuoja teisės aktai, nustatydami didesnes stažuotiųjų užsienio šalyse stipendijas arba didesnes komandiruočių į užsienio šalis dienpinigių ir nakvynės išlaidų normas. Tiesiogiai pedagogams taikomo teisinio reguliavimo nėra, todėl galima ir tikslinga taikyti panašų teisinį reguliavimą. *Pirmoji alternatyva* – skaičiuoti stažuotojui priskaičiuojamos sumos dalį analogišką patiriamoms papildomoms pragyvenimo išlaidoms vadovaujantis tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose tvarka; *antroji* – valstybinių stipendijų ir išmokų studijoms ir mokslinėms stažuotėms užsienyje skyrimo tvarka. Skaičiuojant pirmąją alternatyvą galima vadovautis Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu⁴⁸ Nr. 526. Šių taisyklių 4 punktas nustato, kad įstaigų vadovai arba jų įgalioti asmenys gali siųsti savo darbuotojus į komandiruotę į užsienio valstybę ne ilgiau kaip 30 kalendorinių dienų (neįskaitant kelionės laiko). Kaip nustato Aprašas, ilgalaikės stažuotės trukmė ilgesnė kaip 1 mėn. Tiesioginio teisinio reguliavimo biudžetinių įstaigų darbuotojams tokiu atveju nėra, todėl galima ir tenka pasinaudoti panašius teisinius santykius reglamentuojančiomis teisės normomis. Tokiomis normomis galima pripažinti valstybės tarnautojų siuntimą tobulinti kvalifikaciją ilgiau kaip 30 kalendorinių dienų reglamentuojančias teisės normas. Valstybės tarnautojų siuntimo tobulinti kvalifikaciją kitose valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose, tarptautinėse institucijose ar užsienio valstybių institucijose bei jų mokymosi išlaidų apmokėjimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 4 d. nutarimu⁴⁹ Nr. 780, 20.2 punktas nustato, kad jeigu kvalifikacija tobulinama ilgiau kaip 30 kalendorinių dienų, su kvalifikacijos tobulinimu susijusias išlaidas už pirmąsias 30 kalendorinių dienų apmoka valstybės tarnautoją siunčianti įstaiga pagal Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse

⁴⁶ Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2015 metų rodiklių patvirtinimo įstatymas. TAR, 2014-12-18, Nr. 19918.

⁴⁷ Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymas. Valstybės žinios, 1996-06-12, Nr. 55-1287 (2014 m. gruodžio 4 d. įstatymo Nr. XII-1388 redakcija).

⁴⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr. 526 „Dėl Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“. Valstybės žinios, 2004, Nr. 74-2555 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 1433 redakcija).

⁴⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 4 d. nutarimas Nr. 780 „Dėl Valstybės tarnautojų siuntimo tobulinti kvalifikaciją kitose valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose, tarptautinėse institucijose ar užsienio valstybių institucijose bei jų mokymosi išlaidų apmokėjimo taisyklių patvirtinimo“. Valstybės žinios, 2006, Nr. 88-3466 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. vasario 6 d. nutarimo Nr. 116 redakcija).

įstaigose taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526; nuo 31 kalendorinės dienos valstybės tarnautoją tobulinti kvalifikaciją siunčianti įstaiga dienpinigius ir gyvenamojo ploto nuomos išlaidas apmoka taip: 1) dienpinigius, kurių dydį – ne daugiau už finansų ministro patvirtintas dienpinigių užsienio valstybėje normas – nustato įstaigos vadovas; 2) gyvenamojo ploto nuomos išlaidas, kurių dydį – ne daugiau už finansų ministro patvirtintas gyvenamojo ploto nuomos užsienio valstybėje normas – nustato įstaigos vadovas. Tiek šių taisyklių normose, tiek Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių 9.1 ir 11.1 punktuose nustatyta, kad dienpinigiai mokami pagal finansų ministro patvirtintas dienpinigių užsienio valstybėse normas, o gyvenamojo ploto nuomos išlaidos apmokamos pagal finansų ministro patvirtintas gyvenamojo ploto nuomos užsienio valstybėse normas. Kitos komandiruotės išlaidos apmokamos tik tais atvejais, kai pateikiami jas įrodantys dokumentai. Taigi atsižvelgus į tai, kad stažuotojas užsienio šalyje bus ne tik darbo dienomis, o ištisą laiką, skaičiavimui imtinas metinis vidutinis vieno mėnesio dienų skaičius – 30 (365 dienos padalinus iš 12 mėn.). Šis skaičius daugintinas iš Dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normų vykstantiems į užsienio komandiruotes, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 1996 m. lapkričio 21 d. įsakymu⁵⁰ Nr. 116, vidurkių, nes nenumatoma reglamentuoti į kokių užsienio šalių stažuočių institucijas pedagogai galėtų vykti stažuotis. Finansų ministro patvirtintų dienpinigių normų vidurkis yra 34,11 Eur per dieną, gyvenamojo ploto nuomos normų vidurkis – 144,7 Eur per dieną. Susumavus šiuos vidurkius gaunama 178,81 Eur per dieną suma. Taigi padauginus 30 kalendorinių dienų iš 178,81 Eur gaunama 5364,3 Eur suma per mėn. Tai būtų pedagogui stažuotojui priskaičiuojamos sumos dalis analogiška patiriamoms papildomoms pragyvenimo išlaidoms.

Skaičiuojant *antrąją alternatyvą*, vadovaujamosi panašiu teisiniu reguliavimu, koks taikomas mokslo darbuotojų, dėstytojų atžvilgiu. LRV 1996 m. lapkričio 13 d. nutarimo⁵¹ Nr. 1320 „Dėl valstybinių stipendijų ir išmokų studijoms ir mokslinėms stažuotėms skyrimo“ 3.2 punktu nustatyti maksimalūs valstybinių stipendijų dydžiai Lietuvos Respublikos piliečių (trečiosios pakopos studijų studentų ir mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų ir dėstytojų) mokslinėms stažuotėms užsienio valstybių mokslo ir studijų institucijose (per mėn.). Šiuo nutarimu patvirtinto Valstybinių stipendijų ir išmokų skyrimo Lietuvos Respublikos piliečių studijoms, mokslinėms stažuotėms užsienyje pagal tarptautines sutartis ir susitarimus tvarkos aprašo 6 punktą nustato, kad atsižvelgiant į tarptautinėse sutartyse numatytus šalių įsipareigojimus ir laikantis LRV 1996 m. lapkričio 13 d. nutarimu Nr. 1320 patvirtinto Aprašo nuostatų, į studijas, mokslines stažuotes vykstantiems piliečiams taip pat gali būti skiriamos išmokos kelionės į studijų, mokslinių stažuočių vietą ir atgal, privalomojo sveikatos draudimo, vizų gavimo ir kitoms išlaidoms padengti. Gavusieji tokias išmokas atsiskaitydami turi pateikti lėšas išmokėjusiai institucijai išlaidas pateisinančius dokumentus (LRV 1996 m. lapkričio 13 d. nutarimu Nr. 1320 patvirtinto Aprašo 22 punktą). Atlikto mokslinių stažuočių teisinių santykių teisinio reguliavimo tyrimo metu, nenustačius, kad valstybinę stipendiją gavusiems trečiosios pakopos

⁵⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 1996 m. lapkričio 21 d. įsakymas Nr. 116 „Dėl dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normų vykstantiems į užsienio komandiruotes“. *Valstybės žinios*, 1996, Nr. 114-2660 (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. rugsėjo 24 d. įsakymo Nr. 1K-293 redakcija).

⁵¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. lapkričio 13 d. nutarimas Nr. 1320 „Dėl valstybinių stipendijų ir išmokų studijoms ir mokslinėms stažuotėms skyrimo“. *Valstybės žinios*, 1996, Nr. 112-2551 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. liepos 4 d. nutarimo Nr. 699 redakcija).

studijų studentams ir mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojams ir dėstytojams mokslinės stažuotės metu būtų sustabdomas doktoranto stipendijos ar mokslininko/dėstytojo vidutinio darbo užmokesčio mokėjimas, leidžia formuluoti šias išvadas, kad:

1) stipendija skiriama papildomai, prie jau gaunamų Lietuvoje pajamų ir gali būti naudojama gavusiojo asmens nuožiūra pragyvenimo (taip pat kelionės, jei ji neapmokama) išlaidoms, kvalifikacijos tobulinimo poreikiams tenkinti. Už ją atsiskaitoma, tik pateikiant mokslinės stažuotės baigimą patvirtinančio dokumento kopiją (su vertimu į lietuvių kalbą) (LRV 1996 m. lapkričio 13 d. nutarimu Nr. 1320 patvirtinto Aprašo 21.1 punktas);

2) prie pedagogui stažuotojui priskaičiuojamos sumos dalies, analogiškos darbo užmokesčiui, priskaičiuojant dalį, analogišką patiriamoms papildomoms pragyvenimo išlaidoms, būtų galima vadovautis valstybinių stipendijų trečiosios pakopos studijų studentų ir mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų ir dėstytojų mokslinėms stažuotėms dydžiais.

Įvertinus tai, kad pedagogais Lietuvos švietimo sistemoje (pagal bendrojo ugdymo, ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo bei formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas) turi teisę dirbti tik aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys bei atsižvelgus į Tyrimo ataskaitos 1 ir 3 skyriuose įvardytus mokslininkų (doktorantų) ir pedagogų stažuočių turinio, veiklos organizavimo, patobulintos kvalifikacijos panaudojamumo panašumus, LRV 1996 m. lapkričio 13 d. nutarimo Nr. 1320 teisinio reguliavimo kontekste, pedagogus būtų galima prilyginti dviem grupėms: 1) trečiosios pakopos studijų studentams; 2) mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojams ir dėstytojams. Ir vienu, ir kitu atveju reikia užtikrinti, kad į stažuotę užsienyje vyktų tik magistro kvalifikacinį laipsnį ar jam prilygintą aukštojo mokslo kvalifikaciją turintys pedagogai, nes tokius minimalius išsilavinimo reikalavimus trečiosios pakopos studijų studentams, mokslo darbuotojams ir dėstytojams nustato Mokslo ir studijų įstatymo 48, 58, 59 straipsniai. Trečiosios pakopos studijų studentams nustatytas 20 MGL (minimalaus gyvenimo lygio) dydžio valstybinės stipendijos dydis, o mokslo darbuotojams ir dėstytojams nustatytas 30 MGL (minimalaus gyvenimo lygio) dydžio valstybinės stipendijos dydis. Be to, nustatyta, kad maksimalūs valstybinių stipendijų dydžiai padauginami iš gyvenimo lygio vietos koeficiento konkrečioje valstybėje (piliečiams taikomas Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms patvirtintas gyvenimo lygio vietos koeficientas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 5 d. nutarimu⁵² Nr. 1235. Siekiant eliminuoti konkrečios užsienio valstybės faktorių nustatant fiksuotojo stipendijos įkainio dalį, išvedus šiuo LRV nutarimu patvirtintų gyvenimo lygio koeficientų vidurkį (**apytikriai lygus 1,21**), atskaitos kriterijumi pasirinkus konkrečios valstybės koeficiento santykį su vidurkiu (± 9 proc. nuo vidurkio intervalo⁵³), nutarimo priede įvardytas užsienio šalis galima suskirstyti į 3 sąlygines santykinai vienodo dydžio valstybių grupes: pirmoji grupė, kuriose gyvenimo lygio koeficientai mažesni nei vidurkis (**koeficientų vidurkis – 1,07**), antroji grupė, kuriose gyvenimo lygio koeficientai artimi vidurkiui (**koeficientų vidurkis – 1,2**), ir trečioji grupė, kuriose gyvenimo lygio koeficientai didesni nei vidurkis (**koeficientų vidurkis – 1,4**). Šiuo nutarimu LRV

⁵² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 5 d. nutarimas Nr. 1235 „Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos veiklos“. *Valstybės žinios*, 1999, Nr. 95-2750 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1472 redakcija).

⁵³ ± 9 proc. intervalas leidžia suskirstyti aptariamą užsienio valstybes į panašaus dydžio 3 grupes, kuriose panašūs gyvenimo lygio koeficientai.

yra patvirtinusi gyvenimo lygio koeficientus, tose valstybėse, kuriose Lietuva turi atstovybes. Tuo tarpu Aprašu nenumatoma reglamentuoti į kokių užsienio šalių stažuotių institucijas pedagogai galėtų vykti stažuotis. Todėl gyvenimo lygio koeficiento sąrašo nepakanka, užsienio valstybių sąrašą reikėtų išplėsti. Taikant panašumą gyvenimo lygiui galima kitas užsienio valstybes skirstyti į grupes pasinaudojant Dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normomis vykstantiems į užsienio komandiruotes, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 1996 m. lapkričio 21 d. įsakymu⁵⁴ Nr. 116. Susumavus atitinkamos valstybės dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normas (gauta **paros norma**), apskaičiavus paros normų vidurkius ir kiekvienos valstybės paros normos santykį gauto normų vidurkiui atžvilgiu, užsienio valstybės, kurių paros norma iki ± 9 proc. artima vidurkiui – į II šalių grupę, o kurių paros norma 9 ir daugiau procentų didesnė už vidurkį – į III grupę. Į I grupę priskirtinos visos valstybės, neįvardytos II ir III grupėse (tose valstybėse paros norma apie 9 ir daugiau procentų mažesnė už vidurkį). Šalių priskyrimas vienai iš 3 grupių pateiktas Tyrimo ataskaitos 2 priede.

Taigi, skaičiuojant antrąją alternatyvą, pedagogus stažuotojus prilyginus trečiosios pakopos studijų studentams, priskaičiuojamos sumos dalis analogiška patiriamoms papildomoms pragyvenimo išlaidoms būtų lygi $20 \cdot 38 \text{ Eur} = 760 \text{ Eur/mėn.}$ Pedagogus prilyginus mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojams ir dėstytojams – suma būtų lygi $30 \cdot 38 \text{ Eur} = 1140 \text{ Eur/mėn.}$ Principinio skirtumo, kokiai iš grupių būtų galima prilyginti pedagogus pagal stažuotių turinį nėra. Sprendimą dėl fiksuotojo įkainio dalies dydžio lemia ekonominiai argumentai: pedagogų skaičius, stažavimosi poreikiai, galutinė priskaičiuojama stažuotojui suma ir pan. Atsižvelgus į šiuos argumentus, labiau priimtinas tas antrosios alternatyvos atvejis, kai pedagogai prilyginami trečiosios pakopos studijų studentams.

Taigi, stažuotojui priskaičiuojama stipendijos įkainio dalis analogiška patiriamoms papildomoms pragyvenimo išlaidoms užsienyje būtų nustatoma 760 Eur sumą indeksavus pagal atitinkamos valstybių grupės gyvenimo lygio koeficientą (vykstantiems į skirtingų grupių užsienio šalis):

- į pirmosios grupės užsienio šalis $760 \cdot 1,07 = 813,2 \text{ Eur/mėn.};$
- į antrosios grupės užsienio šalis $760 \cdot 1,2 = 912 \text{ Eur/mėn.};$
- į trečiosios grupės užsienio šalis $760 \cdot 1,4 = 1064 \text{ Eur/mėn.}$

Darytina išvada, kad antrąją alternatyvą apskaičiuota pedagogui stažuotojui priskaičiuojamos sumos dalis analogiška patiriamoms papildomoms pragyvenimo užsienyje išlaidoms yra paprasčiau ir labiau pagrįdžiama, realesnė, užtikrinanti racionalių Projekto lėšų naudojimą.

Priskaičiuotas sumas tikslinga padidinti, taip kaip tai padaryta su pragyvenimui skirta fiksuotojo stipendijos įkainio dalimi stažuotėms Lietuvoje (Tyrimo ataskaitos šio skyriaus 2 punktą), nes pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 35 punktą valstybės stipendija patenka į neapmokestinamųjų pajamų kategoriją. Todėl taikant jau įvardytą skaičiavimo būdą, atitinkamai

⁵⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 1996 m. lapkričio 21 d. įsakymas Nr. 116 „Dėl dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normų vykstantiems į užsienio komandiruotes“. *Valstybės žinios*, 1996, Nr. 114-2660 (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. rugsėjo 24 d. įsakymo Nr. 1K-293 redakcija).

galima apskaičiuoti galutinės fiksuotojo stipendijos įkainio stažuotės metu pragyvenimui užsienyje dalies sumas:

- į pirmosios grupės užsienio šalis $813,2/0,76 = 1070$ Eur/mėn.;
- į antrosios grupės užsienio šalis $912/0,76 = 1200$ Eur/mėn.;
- į trečiosios grupės užsienio šalis $1064/0,76 = 1400$ Eur/mėn.

Fiksuotojo stipendijos įkainio dalies – stažuotojui priskaičiuojamos sumos (**SS**), apskaičiavimas pagal stažuotės atlikimo vietą pateikiamas 2 lentelėje.

2 lentelė. Fiksuotojo stipendijos įkainio dalies – stažuotojui priskaičiuojamos sumos (SS), apskaičiavimas

Stazuotės sąlygos	Stazuotės tipas	stazuotojui priskaičiuojamos sumos dalis analogiška vidutiniam darbo užmokesčiui ($K_{TA} * BMA$)	stazuotojui priskaičiuojamos sumos dalis analogiška patiriamoms papildomoms pragyvenimo išlaidoms (DP)	Stazuotojui priskaičiuojama suma (SS)
stazuotojo darbdavio savivaldybės teritorijoje	A1, A2	820,41	0	820,41
ne stazuotojo darbdavio savivaldybės teritorijoje	B1, B2	820,41	208,50	1028,91
vienoje iš I grupės užsienio valstybių	C1.1, C2.1	820,41	1070,00	1890,41
vienoje iš II grupės užsienio valstybių	C1.2, C2.2	820,41	1200,00	2020,41
vienoje iš III grupės užsienio valstybių	C1.3, C2.3	820,41	1400,00	2220,41

Stazuotojui priskaičiuojama sumos dalis apmokestinama išmokėjimo momentu, iš jos turėtų būti išskaičiuojami įstatymais nustatyto dydžio mokesčiai ir jie laiku sumokėti į atitinkamus biudžetus ir piniginius fondus. Stažuotojo stipendija stažuotojui planuojama mokėti per stažuotojo darbdavį, todėl nustatant fiksuotą stipendijos įkainio dydį, jame reikia numatyti lėšas, kurias stažuotojo darbdavys vadovaudamasis galiojančiais teisės aktais turi sumokėti į atitinkamus biudžetus (valstybinio socialinio draudimo biudžetą ir garantinį fondą).

4. Stažuotojo darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokos (SD). Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme⁵⁵ nustatytos darbdavio mokamos socialinio draudimo įmokos. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2015 metų rodiklių patvirtinimo

⁵⁵ Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas. *Valstybės žinios*, 1991, Nr. 17-447 (2014 m. gruodžio 11 d. įstatymo Nr. XII-1409 redakcija).

įstatymo⁵⁶ 3 str. 1 dalis nustato draudėjų bendrąjį valstybinio pensijų, ligos ir motinystės, nedarbo socialinio draudimo ir sveikatos draudimo įmokų dydžio tarifą – 27,8 proc., o šio straipsnio 3 dalies 1 punktą nustato nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokos tarifų grupėms priskirtų draudėjų mokamos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokos tarifą – 0,18 proc. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo⁵⁷ 17 straipsnio 1 dalis nustato, kad draudėjai moka 3 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas nuo Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuotų pajamų, nuo kurių skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos. Iš viso SD 30,98 proc. tarifas.

5. Stažuotojo darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos įmokos į garantinį fondą (GF). Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymo⁵⁸ 3 str. 1 dalies 1 punktą nustato, kad garantinio fondo lėšas sudaro darbdavių, nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktuose, įmokos. Garantinio fondo įstatymo 2 straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktuose įvardyti šie darbdaviai:

1) Lietuvos Respublikoje įsteigti juridiniai asmenys, išskyrus biudžetines įstaigas, politines partijas, profesines sąjungas, religines bendruomenes ir bendrijas, taip pat fiziniai asmenys, ūkininkai ir kiti fiziniai asmenys, kurie verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, kurių pagrindinių turtinių interesų vieta yra Lietuvos;

2) kitų Europos Sąjungos valstybių narių arba kitų Europos ekonominės erdvės valstybių juridiniai asmenys ar kitų organizacijų padaliniai, įsteigti Lietuvos Respublikoje.

Garantinio fondo įstatymo 3 straipsnio 3 dalis nustatyta, kad įmokų dydis yra lygus 0,2 procento priskaičiuoto darbuotojams darbo užmokesčio, nuo kurio skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, dydžiui.

Fiksuotojo stipendijos įkainio apskaičiavimas susiejus jį su stažuočių sąlygomis ir tipais pateikiamas 3 lentelėje.

3 lentelė. Fiksuotojo stipendijos įkainio apskaičiavimas

Stazuotės sąlygos	Stazuotės tipas	Stazuotojui priskaičiuojama sumos dalis (SS)	Stazuotojo darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos (SD)	Stazuotojo darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos įmokos į garantinį fondą (GF)	Fiksuotasis stipendijos įkainis (FI)
Stazuotė darbdavio savivaldybės teritorijoje	A1	820,41	254,16	0	1074,57
	A2	820,41	254,16	1,64	1076,21
Stazuotė ne darbdavio savivaldybės teritorijoje	B1	1028,91	318,76	0	1347,67
	B2	1028,91	318,76	2,06	1349,73
Stazuotė vienoje iš I grupės užsienio valstybių	C1.1	1890,41	585,65	0	2476,06
	C2.1	1890,41	585,65	3,78	2479,84
Stazuotė vienoje iš II grupės užsienio valstybių	C1.2	2020,41	625,92	0	2646,33
	C2.2	2020,41	625,92	4,04	2650,37
Stazuotė vienoje iš III	C1.3	2220,41	687,88	0	2908,29

⁵⁶ Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2015 metų rodiklių patvirtinimo įstatymas. TAR, 2014-12-18, Nr. 19918.

⁵⁷ Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymas. Valstybės žinios, 1996-06-12, Nr. 55-1287 (2014 m. gruodžio 4 d. įstatymo Nr. XII-1388 redakcija).

⁵⁸ Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymas. Valstybės žinios, 2000, Nr. 82-2478 (2014 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. XII-1532 redakcija).

grupės užsienio valstybių	C2.3	2220,41	687,88	4,44	2912,73
---------------------------	------	---------	--------	------	---------

Atsiskaitymams su projektų vykdytojais supaprastinti tikslinga nustatyti suapvalintus Fiksuotojo stipendijos įkainio dydžius juos susiejant su stažuotių tipais. Jie pateikiami 4 lentelėje:

4 lentelė. Fiksuotasis stipendijos įkainis (už vieną kalendorinį mėnesį)

Stazuotės tipas	Tikslusis fiksuotasis stipendijos įkainis (FI)	Fiksuotasis stipendijos įkainis Eur (suapvalintas)
A1	1074,57	1075
A2	1076,21	1076
B1	1347,67	1348
B2	1349,73	1350
C1.1	2476,06	2476
C2.1	2479,84	2480
C1.2	2646,33	2646
C2.2	2650,37	2650
C1.3	2908,29	2908
C2.3	2912,73	2913

V. KELIONĖS Į UŽSIENIO STAŽUOTĘ IŠLAIDŲ FIKSUOTOJO ĮKAINIO APSKAIČIAVIMAS

Atsižvelgiant į tai, kad nustatant fiksuotojo stipendijos įkainio dydį, kai stažuotė vyksta užsienio valstybėje, nėra įtraukiamos vienkartinės kelionės į stažuotės vietą ir atgal išlaidos, todėl tikslinga nustatyti atskirą kelionės į užsienio stažuotę išlaidų fiksuotąjį įkainį.

Apraše nėra reglamentuojamas ir žinomas baigtinis pedagogų užsienio stažuotių šalių sąrašas, todėl vienodai tikėtina, kad tai gali būti bet kuri pasaulio šalis. Vadinasi tikslinga kelionės į užsienio stažuotes išlaidas skaičiuoti geografiniu pagrindu. Tokiu būdu visas užsienio stažuotes galima suskirstyti į 6 regionus pasinaudojant pasaulio šalių priskyrimu žemynams: Afrika, Azija, Europa, Pietų Amerika, Šiaurės Amerika, Australija (įskaitant Naująją Zelandiją).

Kelionės į užsienio stažuotę išlaidų fiksuotajam įkainiui apskaičiuoti galima naudoti 3 alternatyvas: 1) kompensuojamų išlaidų dydžiui nustatyti naudoti teisės aktais reglamentuojamus dydžius, koeficientus; 2) skaičiuoti pastarąjį laikotarpį užsienio stažuotių stažuotojų patirtas faktines išlaidas kelionei į stažuotės vietą ir atgal ir tokiu būdu išvesti vidutinius išlaidų dydžius į atitinkamą žemyną; 3) išlaidas skaičiuoti panaudojant viešai skelbiamas kelionės kainas naudojant interneto paieškos sistemas.

Išanalizuosime kiekvieną alternatyvą. Nagrinėjant pirmąją alternatyvą, reiktų įvardyti teisės aktus ir juose reglamentuojamus kelionių į užsienio šalis ir apmokėjimo už jas dydžius ir normatyvus. Kai darbuotojas siunčiamas į komandiruotę į užsienio valstybę (valstybes) transporto išlaidų, susijusių su nuvykimu į užsienio valstybę komandiruotės tikslais apmokėjimą reglamentuoja Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklės⁵⁹. Jose nustatyta, kad apmokamos kelionės į užsienio valstybę (valstybes) ir iš jos (jų) komandiruotės dienomis, taip pat dienomis, kai kelionė dėl objektyvių priežasčių negalėjo pasibaigti komandiruotės dienomis, įskaitant atvejus, kai iš komandiruotės grįžtama po vidurnaktį, visų rūšių transporto priemonėmis,

⁵⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr. 526 „Dėl Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2004, Nr. 74-2555 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 1433 redakcija).

išskyrus lengvuosius automobilius taksi, išlaidos. Šių taisyklių 12 punktą nustato, kad komandiruotės išlaidos, susijusios su nuvykimu į užsienio valstybę ir atgal, apmokamos tik tais atvejais, kai pateikiami jas įrodantys dokumentai. Taigi darytina išvada, kad galiojantys teisės aktai nenustato jokių apmokėjimo dydžių ir normatyvų, o apmokamos faktinės patirtos transporto išlaidos pagal pateiktus patirtas išlaidas įrodančius dokumentus. Todėl apskaičiuoti kelionės į užsienio stažuotę išlaidų fiksuotąjį įkainį pagal pirmąją alternatyvą nėra galimybių.

Pagal antrąją alternatyvą reiktų skaičiuoti pastarąjį laikotarpį užsienio stažuotėjų stažuotojų patirtas faktines išlaidas kelionei į užsienio stažuotės vietą ir atgal ir tokiu būdu išvesti vidutinius išlaidų dydžius į atitinkamą regioną. Paanalizavus esamą faktinę situaciją, tenka konstatuoti, kad tik 10 stažuotojų⁶⁰ stažavosi užsienio šalių institucijose. Be to, stažuotės vyko Europos šalyse. Tokiu būdu galima konstatuoti, kad per maža atvejų imtis vidutiniam faktiniam išlaidų apskaičiavimui, todėl apskaičiuoti kelionės į užsienio stažuotę išlaidų fiksuotąjį įkainį pagal antąją alternatyvą nėra galimybių.

Pagal trečiąją alternatyvą kelionės išlaidas į užsienio stažuotę galima skaičiuoti panaudojant viešai skelbiamas kelionės kainas naudojant interneto paieškos sistemas. Labiausiai tikėtina, kad į stažuotes vietą bus vykstama lėktuvu. Siekiant aprėpti maksimaliai visą regioną pagal internetinėje *Vikipedija* enciklopedijoje pateiktą informaciją apie kiekvieną žemyną ir jame esančias valstybes buvo pasirinktos 4 valstybių sostinės geografiškai tame žemyne toliausiai nutolę į šiaurę, pietus, rytus ir vakarus, tokiu būdu suponuojant prielaidą, kad kelionės kaina į visas kitas to žemyno vietas turėtų būti artima apskaičiuotam vidurkiui. Internetinėje paieškos sistemoje www.skrendu.lt buvo pateikiama užklausa į atitinkamai įvardytą sostinę, vienam žmogui į abi puses, nurodžius išvykimo 2 datas. Pirmas variantas: išvykimas – kovo 23 d., o grįžimas – gegužės 29 d.; antras variantas: išvykimas – rugsėjo 7 d., o grįžimas – gruodžio 11 d. (datos pasirinktos visiškai atsitiktinai, apsiribojant tik tuo, kad intervalas tarp išvykimo ir grįžimo būtų ilgesnis kaip 1 mėnuo), I varianto bruožas - skubus bilietų įsigijimas (tokiu atveju bilietai paprastai brangesni), II variantas – išankstinis bilietų įsigijimas prieš daugiau kaip 5 mėn. Kiekvienam užklauskos variantui fiksuotas gautų pasiūlymų skaičius, pigiausio ir brangiausio kelionės pasiūlymo kaina. Apsiriboti vien pigiausio pasiūlymo kaina negalima, nes labai dažnai tai momentinės taikomos nuolaidos ar akcijos reguliarioms kainoms. Be to, pasiūlytos pigiausios skrydžių kainos daugeliu atveju turi įvairių apribojimų (pavyzdžiui, ilgas skrydžio (persėdimo) laikas ar skrydžiai į toli nuo miesto centro esančius oro uostus, kas nėra priimtina kai vykstama stažuotės tikslais, kadangi švaistomas stažuotės laikas ir atsiranda papildomų išlaidų, taip pat nekeičiamas ir negrąžinamas bilietas, atsiranda apribojimai bagažui). Todėl tikėtina, kad pigiausio ir brangiausio pasiūlymų aritmetinis vidurkis yra optimaliausiai atspindintis galimas faktines išlaidas kelionei į užsienio stažuotės vietą. Be to, skaičiuojamas abiejų užklauskų variantų vidurkis. Tokiu būdu gaunamas kelionės į užsienio stažuotę išlaidų fiksuotasis įkainis kiekvienam žemynui. Fiksuotojo įkainio skaičiavimas, šalių ir jų sostinių parinkimas, atviros paieškos sistemos pateiktų pasiūlymų skaičius, pigiausias pasiūlymas (Eur), brangiausias pasiūlymas (Eur) ir pasiūlymų vidurkiai pateikiami šios ataskaitos 2 priede. 5 lentelėje pateikiami apibendrinti duomenys.

⁶⁰ Pedagogų, dalyvaujančių ilgalaikėse stažuotėse veiklos produktai. Įvykusios pusmečio ir metų stažuotės ir rezultatai. Prieiga per internetą: <http://www.upc.smm.lt/projektai/pkt3/rezultatai/ivykusios.php>. [žiūrėta 2015-03-14].

5 lentelė. Kelionės į užsienio šažuotę išlaidų fiksuotasis įkainis (Eur)

Eil. Nr.	Žemynas	I pasiūlymo vidurkis (Eur)	II pasiūlymo vidurkis (Eur)	Pasiūlymų vidurkis (Eur)	Kelionės į užsienio šažuotę išlaidų fiksuotasis įkainis (Eur)	Kelionės į užsienio šažuotę išlaidų fiksuotasis įkainis (Eur) (suapvalintas)
1.	Europa	776,25	503	639,63	639,63	640
2.	Azija	2040,38	1216,25	1628,31	1628,31	1628
3.	Afrika	1952,5	3519,63	2736,06	2736,06	2736
4.	Šiaurės Amerika	2651,75	1647,13	2149,44	2149,44	2149
5.	Pietų Amerika	3503	2639,25	3071,13	3071,13	3071
6.	Australija	3694,5	3483	3588,75	3588,75	3589

Ši vienkartinė suma pervedama šažuotojo darbdaviui, kad jis sumokėtų pedagogui kelionės išlaidoms padengti. Ši suma išmokama tiesiogiai pedagogui, tačiau neapmokestinama socialinio draudimo ir kitais mokesčiais ir įmokomis, vadinasi yra galutinė.

VI. FIKSUOTOJO STUDIJŲ ĮKAINIO DYDŽIO APSKAIČIAVIMAS, REMIANTIS ATLIKTO TYRIMO REZULTATAIS

Tyrimo rezultatai leidžia pagrįsti ir nustatyti fiksuotąjį studijų įkainį.

Kaip buvo pagrįsta tyrimo ataskaitos III skyriuje, apskaičiuojant fiksuotąjį studijų įkainį už vieną studijų kreditą orientuojamasi į švietimo ir ugdymo studijų krypties (studijų programų grupės) antrosios studijų pakopos nuolatinių studijų norminę kainą. Šiuo metu galiojanti tokios studijų krypties, pakopos ir formos norminė studijų kaina vieneriems studijų metams nustatyta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. sausio 13 d. įsakymu⁶¹ Nr. V-14 ir lygi 3219 Eur. Apskaičiuojame vieno studijų kredito fiksuotąjį studijų įkainį. 3219 Eur padalijus iš 60 studijų kreditų gaunama 53,65 Eur už studijų kreditą suma.

Patogesniam fiksuotojo studijų įkainio naudojimui tikslinga sumą suapvalinti – **54 Eur už vieną studijų kreditą.**

Ši suma daugintina iš pedagogo pasirinktų ir su aukštąja mokykla sutartų studijų dalykų, modulių, studijų programos ar jos dalies **kreditų skaičiaus** ir pervedama šažuotojo darbdaviui, kad jis sumokėtų aukštajai universitetinei mokyklai už pedagogo studijas. Ši suma neišmokama tiesiogiai pedagogui, todėl neapmokestinama socialinio draudimo ir kitais mokesčiais, vadinasi yra galutinė.

VII. FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ TAIKYMAS

⁶¹ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. sausio 13 d. įsakymas Nr. V-14 „Dėl studentų, priimamų 2015 metais į aukštąsias mokyklas, norminių studijų kainų patvirtinimo“. TAR, 2015-01-14, Nr. 595.

Nustatyti su pedagogo stažuote susijusių fiksuotųjų įkainių dydžiai yra maksimalūs.

Projekto tos pačios formos ir tipo pedagogo stažuotes atliekančių pedagogų darbdaviams privalo būti išmokami vienodi fiksuotųjų įkainių dydžiai.

Fiksuotieji įkainiai ir jų dydžiai įrašomi Projekto finansavimo ir administravimo sutartyje ir tarp Nacionalinės institucijos, stažuotojo, stažuotojo darbdavio (-ių) ir Stažuotės institucijos sudarytoje stažuotės sutartyje ir negali keistis Projekto įgyvendinimo metu. Lėšos pagal pedagogo stažuotės fiksuotuosius stipendijų įkainius išmokamos už ne ilgesnį negu stažuotės sutartyje nustatytą mėnesių skaičių. Lėšos pagal fiksuotąjį studijų įkainį išmokamos už ne daugiau kaip 60 studijų kreditų.

Fiksuotasis stipendijos įkainis taikomas, kai asmuo stažuojasi 36 valandas (40 valandų – asmens pareigos iki stažuotės pradžios nepatenka į LRV 2003 m. rugsėjo 30 d. nutarimu⁶² Nr. 1195 patvirtintą kategoriją darbuotojų, kuriems darbo laikas sutrumpinamas) per savaitę (konkretei savaitės stažavimosi laiko apimtis, atsižvelgiant į Aprašo nuostatas, nustatoma stažuotės sutartyje). Tinkamos finansuoti pedagogo stažuotės stipendijos išlaidos apskaičiuojamos proporcingai pedagogo stažuotės laikui (įskaitant tikslinius mokymus bei stažuotės rezultatų apibendrinimą, kasmetinių atostogų dienas, kai jos sukauptos vykdant stažuotę, taip pat ligos dienas, už kurias darbdavys privalo mokėti ligos pašalpą, kitas dienas, kai darbdavys pagal teisės aktus moka atlygį darbuotojui). Pedagogo stažuotės stipendija pagal fiksuotuosius įkainius nekompensuojama už tėvystės atostogas, suteiktas nemokamų atostogų dienas, už laikinąjį nedarbingumą, ligos laikotarpį, išskyrus už dvi pirmąsias kalendorines laikinojo nedarbingumo dienas, sutampančias su darbuotojo darbo grafiku, už kurias moka darbdavys (išskyrus slaugančius šeimos narį bei organų donorus), kitais atvejais, kai darbdavys pagal teisės aktus nemoka darbuotojui atlygio, taip pat už nepanaudotas kasmetines atostogas.

Projekto išlaidoms, kurios apmokamos pagal Fiksuotąjį stipendijos įkainį, pagrįsti projekto vykdytojas su mokėjimo prašymais turėtų pateikti:

1. stažuotės sutarties kopiją;
2. suderintos formos suvestinę pažymą, kurioje nurodomi stažuotojo darbdavio pavadinimas, stipendijas gavusių asmenų vardai, pavardės, stažuotės laikotarpis ir dienų (valandų) skaičius, už kurias prašoma kompensuoti, Fiksuotojo stipendijos įkainio dydis, ir kiti duomenys, reikalingi stipendijos išlaidų tinkamumui patikrinti;
3. baigus stažuotę – Nacionalinės institucijos išduotas pedagogo Kvalifikacijos tobulinimo pažymėjimas.

Kelionės į užsienio stažuotę išlaidų fiksuotasis įkainis taikomas pedagogams, kurių stažuotė yra užsienyje. Projekto išlaidoms, kurios apmokamos pagal kelionės į užsienio stažuotę išlaidų fiksuotąjį įkainį, pagrįsti projekto vykdytojas su mokėjimo prašymu turėtų pateikti:

1. stažuotės sutarties kopiją;

⁶² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 30 d. nutarimas Nr. 1195 „Dėl Darbuotojų, kurių darbo pobūdis yra susijęs su didesne profine, emocine įtampa, darbo laiko sutrumpinimo tvarkos ir Darbuotojų, kuriems nustatytas sutrumpintas darbo laikas, darbo apmokėjimo sąlygų patvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2003, Nr. 93-4205 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 694 redakcija).

2. suderintos formos suvestinę pažymą, kurioje nurodomi stažuotojo darbdavio pavadinimas, kelionės į užsienio stažuotę išlaidų kompensavimą gavusių asmenų vardai, pavardės, stažuotės užsienyje institucija, užsienio valstybės ir žemyno, kur vyksta stažuotė, pavadinimas, kelionės į užsienio stažuotę išlaidų fiksuotojo įkainio dydis, ir kiti duomenys, reikalingi kelionės į užsienio stažuotę išlaidų tinkamumui patikrinti;

3. baigus stažuotę – Nacionalinės institucijos išduotas pedagogo Kvalifikacijos tobulinimo pažymėjimas.

Tinkamos finansuoti su pedagogo stažuote susijusios studijų įmokos išlaidos apskaičiuojamos proporcingai pedagogo pasirinktų studijų kreditų skaičiui.

Projekto išlaidoms, kurios apmokamos pagal fiksuotąjį studijų įkainį, pagrįsti projekto vykdytojas su mokėjimo prašymais turėtų pateikti:

1. stažuotės sutarties ir (arba) studijų sutarties kopiją (jei sudaroma atskira studijų sutartis);

2. suderintos formos suvestinę pažymą, kurioje nurodomi su pedagogo stažuote susijusių studijų įmoką gavusio darbdavio pavadinimas, stažuotė studijų forma atliekančių asmenų vardai, pavardės, studijų laikotarpis, fiksuotojo studijų įkainio dydis, studijų kreditų skaičius, kiti duomenys, reikalingi studijų įmokos išlaidų tinkamumui patikrinti;

3. baigus stažuotę – universiteto išduotas kvalifikacijos tobulinimo, modulio baigimo pažymėjimas, akademinė pažyma ar baigus studijas – studijų programos baigimo diplomas arba Nacionalinės institucijos išduotas pedagogo Kvalifikacijos tobulinimo pažymėjimas.

UŽSIENIO VALSTYBIŲ GRUPĖS

Valstybių grupė	Valstybės priskirtos į grupę pagal Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms patvirtintus gyvenimo lygio vietos koeficiento panašumus (koeficientai patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 5 d. nutarimu ⁶³ Nr. 1235)	Valstybės priskirtos į grupę pagal dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normų vykstantiems į užsienio komandiruotes panašumus (normos patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 1996 m. lapkričio 21 d. įsakymu ⁶⁴ Nr. 116
1 GRUPĖ	<ol style="list-style-type: none"> 1. AFGANISTANO ISLAMO RESPUBLIKA 2. ARGENTINOS RESPUBLIKA 3. ARMĖNIJOS RESPUBLIKA 4. AZERBAIDŽANO RESPUBLIKA 5. BALTARUSIJOS RESPUBLIKA 6. BULGARIJOS RESPUBLIKA 7. EGIPTO ARABŲ RESPUBLIKA 8. ESTIJOS RESPUBLIKA 9. INDIJOS RESPUBLIKA 10. ISPANIJOS KARALYSTĖ 11. KAZACHSTANO RESPUBLIKA 12. LATVIJOS RESPUBLIKA 13. MOLDOVOS RESPUBLIKA 14. PORTUGALIJOS RESPUBLIKA 15. RUMUNIJA 16. TURKIJOS RESPUBLIKA 17. VENGRIJOS RESPUBLIKA 	Kitos į II ir III grupę nepatenkančios ir šios grupės pirmoje skiltyje neįvardytos valstybės
2 GRUPĖ	<ol style="list-style-type: none"> 1. BELGIJOS KARALYSTĖ 2. ČEKIJOS RESPUBLIKA 3. GRAIKIJOS RESPUBLIKA 4. GRUZIJA 5. ITALIJOS RESPUBLIKA 6. IZRAELIO VALSTYBĖ 7. KINIJOS LIAUDIES RESPUBLIKA 8. LENKIJOS RESPUBLIKA 9. RUSIJOS FEDERACIJA 10. UKRAINA 	<ol style="list-style-type: none"> 1. AUSTRALIJA 2. BAHREINO KARALYSTĖ 3. BRAZILIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA 4. BRUNĖJAUS DARUSALAMAS 5. BUVUSIOJI JUGOSLAVIJOS RESPUBLIKA MAKEDONIJA 6. GAMBIJOS RESPUBLIKA 7. GRENADA 8. GVADELUPA 9. INDONEZIJOS RESPUBLIKA 10. IRAKO RESPUBLIKA

⁶³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 5 d. nutarimas Nr. 1235 „Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos veiklos“. *Valstybės žinios*, 1999, Nr. 95-2750 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1472 redakcija).

⁶⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 1996 m. lapkričio 21 d. įsakymas Nr. 116 „Dėl dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normų vykstantiems į užsienio komandiruotes“. *Valstybės žinios*, 1996, Nr. 114-2660 (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. rugsėjo 24 d. įsakymo Nr. 1K-293 redakcija).

	<p>11. VATIKANO MIESTO VALSTYBĖ 12. VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA</p>	<p>11. YPATINGASIS ADMINISTRACINIS KINIJOS REGIONAS MAKAO 12. JAMAICA 13. JORDANIJOS HAŠIMITŲ KARALYSTĖ 14. JUNGTTINIAI ARABŲ EMYRATAI 15. KATARO VALSTYBĖ 16. KENIJOS RESPUBLIKA 17. KIPRO RESPUBLIKA 18. KOLUMBIJOS RESPUBLIKA 19. KORĖJOS LIAUDIES DEMOKRATINĖ RESPUBLIKA 20. KOSO RESPUBLIKA 21. KROATIJOS RESPUBLIKA 22. KUBOS RESPUBLIKA 23. KUVEITO VALSTYBĖ 24. LIBERIJOS RESPUBLIKA 25. LIBIJA 26. MALAVIO RESPUBLIKA 27. MAROKO KARALYSTĖ 28. MEKSIKOS JUNGTTINĖS VALSTIJOS 29. NAUJOJI KALENDONIJA 30. NAUJOJI ZELANDIJA 31. NIKARAGVOS RESPUBLIKA 32. OMANO SULTONATAS 33. PAKISTANO ISLAMO RESPUBLIKA 34. PALAU RESPUBLIKA 35. PAPUA NAUJOJI GVINĖJA 36. PERU RESPUBLIKA 37. PIETŲ SUDANO RESPUBLIKA 38. PUERTO RIKAS 39. RUANDOS RESPUBLIKA 40. SAUDO ARABIJOS KARALYSTĖ 41. SENT KITSAS IR NEVIS 42. SENT LUSIJA 43. SINGAPŪRO RESPUBLIKA 44. SIRIJOS ARABŲ RESPUBLIKA 45. SLOVAKIJOS RESPUBLIKA 46. SUDANO RESPUBLIKA 47. TAILANDO KARALYSTĖ 48. TAIVANAS 49. TANZANIJOS JUNGTTINĖ RESPUBLIKA 50. TRINIDADO IR TOBAGO RESPUBLIKA 51. UGANDOS RESPUBLIKA 52. VANUATU RESPUBLIKA 53. VENESUELOS BOLIVARO RESPUBLIKA 54. ZIMBABVĖS RESPUBLIKA</p>
<p>3 GRUPĖ</p>	<p>1. AIRIJA 2. AUSTRIJOS RESPUBLIKA 3. DANIJOS KARALYSTĖ 4. JAPONIJA 5. JUNGTTINĖS AMERIKOS VALSTIJOS 6. JUNGTTINĖ DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖ 7. KANADA 8. NYDERLANDŲ KARALYSTĖ</p>	<p>1. ANGOLOS RESPUBLIKA 2. BAHAMŲ SANDRAUGA 3. BARBADOSAS 4. BERMUDA 5. BOSNIJA IR HERCEGOVINA 6. ISLANDIJOS RESPUBLIKA 7. YPATINGASIS ADMINISTRACINIS KINIJOS REGIONAS HONKONGAS 8. JUODKALNIJA 9. JEMENO RESPUBLIKA 10. KAIMANŲ SALOS</p>

8. NORVEGIJOS KARALYSTĖ 9. PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA 10. SLOVĖNIJOS RESPUBLIKA 11. SUOMIJOS RESPUBLIKA 12. ŠVEDIJOS KARALYSTĖ 13. ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJA	11. KONGO DEMOKRATINĖ RESPUBLIKA 12. KORĖJOS RESPUBLIKA 13. LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ 14. MONAKO KUNIGAIKŠTYSTĖ 15. SEIŠELIŲ RESPUBLIKA 16. SERBIJOS RESPUBLIKA 17. TAITIS
---	---

Fiksuotojo pedagogo stažuotės stipendijos įkainio nustatymo tyrimo ataskaitos
2 priedas

KELIONĖS IŠLAIDŲ Į UŽSIENIO STAŽUOTĘ SKAIČIAVIMAS PAGAL VIEŠAI SKELBIAMAS KELIONĖS LĒKTUVU KAINAS NAUDOJANT INTERNETO PAIEŠKOS SISTEMAS

Internetinė paieškos sistema: skrendu.lt

Paieškos parametrai: į abi puses, 1 žmogus. Kelionės maršrutas, išvykimo ir grįžimo data nurodyta lentelėje.

ŽEMYNAS/ ŠALIS	ŽEMYNŲ VIDURKIS/ ŠALIES SOSTINĖ	kovo 23 d.– gegužės 29 d.				rugsėjo 7 d. – gruodžio 11 d.			
		pasiūlymų skaičius	pigiausias pasiūlymas (Eur)	brangiausias pasiūlymas (Eur)	pasiūlymų vidurkis (Eur)	pasiūlymų skaičius	pigiausias pasiūlymas (Eur)	brangiausias pasiūlymas (Eur)	pasiūlymų vidurkis (Eur)
Europa	639,625								
Islandija	Reikjavikas	34	373	1018	695,5	50	334	719	526,5
Kipras	Larnaka ⁶⁵	45	375	2241	1308	51	262	1611	936,5
Rusija	Maskva	82	113	432	272,5	74	128	265	196,5
Portugalija	Lisabona	53	313	1345	829	77	229	476	352,5
					776,25				503
Azija	1628,31								
Kazakstanas	Astana	45	421	1682	1051,5	49	578	1583	1080,5
Indonezija	Džakarta	43	1202	5272	3237	75	954	3722	2338
Japonija	Tokijas	44	818	5817	3317,5	77	562	1539	1050,5
Turkija	Ankara	27	449	662	555,5	54	347	445	396
					2040,38				1216,25
Afrika	2736,06								
Tunisas	Tunisas	39	643	2595	1619	38	414	1380	897
Pietų Afrikos respublika	Keiptaunas	36	861	3322	2091,5	42	921	2915	1918
Madagaskaras	Antananarivas	19	1600	4866	3233	42	1294	19595	10444,5
Senegalas	Dakaras	19	708	1025	866,5	18	710	928	819
					1952,5				3519,63

⁶⁵ Larnaka pasirinktas todėl, kad į šalies oficialią sostinę Nikosiją atviros paieškos sistema *skrendu.lt* nepasiūlė nei 1 įvardytus parametrus atitinkančio skrydžio.

Šiaurės Amerika	2149,4375								
Kanada	Otava	21	1211	2940	2075,5	65	827	1109	968
Panama	Panama	21	1066	4120	2593	39	898	2686	1792
Barbados	Bridžtaunas	23	1310	4752	3031	32	984	4309	2646,5
Meksika	Meksikas	43	997	4818	2907,5	63	991	1373	1182
					2651,75				1647,13
Pietų Amerika	3071,125								
Venesuela	Caracas	22	1550	5871	3710,5	56	1198	5162	3180
Argentina	Buenos Aires	21	1368	4756	3062	63	973	1473	1223
Brazilija	Brazilija	30	1235	4826	3030,5	59	955	3151	2053
Ekvadoras	Kitas	47	1498	6920	4209	34	1279	6923	4101
					3503				2639,25
Australija	3588,75								
Australija	Sidnėjus ⁶⁶	47	1459	5507	3483	81	1193	5442	3317,5
Naujoji Zelandija	Auklendas ⁶⁷	45	1345	6467	3906	80	1286	6011	3648,5
					3694,5				3483

⁶⁶ Sidnėjus pasirinktas todėl, kad į šalies oficialią sostinę Kanberą atviros paieškos sistema *skrendu.lt* nepasiūlė nei 1 įvardytus parametrus atitinkančio skrydžio.

⁶⁷ Auklendas pasirinktas todėl, kad į šalies oficialią sostinę Velingtoną atviros paieškos sistema *skrendu.lt* nepasiūlė nei 1 įvardytus parametrus atitinkančio skrydžio.